

גמרא סדורה

מסכת נדה

פרק י' - "תינוקת"

לימוד פרק זה מוקדש

לעילוי נשמת סבי מורי

ר' אהרון בן צבי הירש ווינט ז"ל

ט' טבת תשנ"ט

נשיא התלמוד תורה; נשיא בית הכנסת; נשיא החברה קדישא.

תורה, עבודה וגמילות חסדים

הוא שמש בתפקידים אלה שנים רבות, בנאמנות ובמסירות.

מאין לו הכוחות?

מחוש האחריות, אחריות כלפי היידישקייט

מהדורה מנוקדת, מפוסקת,
מחולקת לסוגיות ולפסקאות

עם רש"י

בהצלחה - יגעת ומצאת - תאמין!!!

להארות והערות

דניאל ברק ווינט

טל' - 0526071122

דוא"ל vinetdb81@gmail.com

עתניאל ד.ג. הר חברון 9040700

©

כל הזכויות על הניקוד, הפיסוק והחלוקה לסוגיות ופסקאות שמורות לעמותת "וכל בנייך לימודי ה" ולדניאל ברק ווינט.

ב טבת תש"פ

מסכת נדה פרק י' - "תינוקת"

1. סד, ב

רס"י

מתני'
 תינוקת נותנין לה ארבע לילות.
 לשמש ואפי' רואה אמרינן דם
 בתולים הוא:
עד שתחיה המכה. מפרש
 בגמרא:
הגיע זמנה לראות. ולא ראתה:
עד מוצאי שבת. והיא ניסת
 ברביעי:

גמ'
אפילו ראתה. בבית אביה אמרו
 ב"ה הואיל ולא הגיע זמנה
 לראות נותנין לה עד שתחיה
 המכה:
מדפליג בסיפא. בהגיע זמנה
 קתני חילוק בין ראתה ללא
 ראתה:
שנוחרת. לקמן מפרש:
שהרוק מצוי. שרואה מחמת
 תשמיש:

מתניתין

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וניסת:

בית שמאי אומרים:

נותנין לה ארבעה³³⁸ לילות.

ובית הלל אומרים:

עד שתחיה המכה.

הגיע זמנה לראות וניסת:

בית שמאי אומרים:

נותנין לה לילה הראשון.

ובית הלל אומרים:

עד מוצאי שבת,

ארבעה לילות.

ראתה ועודה בבית אביה:

בית שמאי אומרים:

נותנין לה בעילת מצוה.

ובית הלל אומרים:

כל הלילה כולה.

גמרא

אמר רב נחמן בר יצחק:

ואפילו ראתה.

ממאי?

מדקא מפליג בסיפא בין ראתה בין בשלא ראתה - מכלל דרישא לא שנא הכי ולא שנא הכי.

תניא נמי הכי:

"בית הלל אומרים:

עד שתחיה המכה בין ראתה בין לא ראתה".

"עד שתחיה המכה".

עד כמה?

אמר רב יהודה אמר רב:

כל זמן שנוחרת.

כי אמריתה קמיה דשמואל,

אמר לי: 'נחירה' זו איני יודע מה היא,

אלא כל זמן שהרוק מצוי בתוך הפה מחמת תשמיש.

'נחירה' דקאמר רב - היכי דמי?

אמר רב שמואל בר רב יצחק:

לדידי מפרשא לי מיניה דרב,

עומדת ורואה, יושבת ואינה רואה - בידוע שלא חיתה המכה.

על גבי קרקע ורואה, על גבי כרים וכסתות ואינה רואה - בידוע שלא חיתה המכה.

על גבי כולם ורואה,

על גבי כולם ואינה רואה - בידוע שחיתה המכה.

³³⁸ גירסת המשניות, וגם בהמשך. גירסת וילנא: ארבע

2. סד, ב

רש"י

עד מוצאי שבת תנן. ביום
ובלילה:
דשרי למבעל בשבת. אף ע"פ
שלא בעל עדיין כי אם שתי
בעילות ופתח דחוק:

"לראות וניסת:

בית שמאי אומרים:

נותנין לה לילה הראשון.

ובית הלל אומרים:

עד מוצאי שבת,

ארבעה לילות".

איתמר:

שימשה בימים:

רב אמר:

לא הפסידה לילות.

ולוי אמר:

הפסידה לילות.

"רב אמר: לא הפסידה לילות" - "עד מוצאי שבת" תנן.

"ולוי אמר: הפסידה לילות" - מאי "ארבע לילות" דקתני? ארבעה עונות.

ולרב - למה לי למיתנא: "ארבע לילות"?

אורח ארעא קא משמע לן: דדרבא דביאה בלילות.

וללוי - ליתני: 'ארבע לילות', "עד מוצאי שבת" למה לי?

הא קא משמע לן: דשרי למבעל לכתחלה בשבת.

כדשמואל,

דאמר שמואל:

פרצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת,

ואף על פי שמשיר צרות.

3. סד, ב

רש"י

וחזר ובעל. בתוך ארבע לילות:
טמאה. דדם נדה הוא:

איתמר:

בעל ולא מצא דם,

וחזר ובעל ומצא דם:

רבי חנינא אמר: טמאה.

ורבי אסי אמר: טהורה.

"רבי חנינא אמר: טמאה" - דאם איתא דהוה דם בתולים, מעיקרא הוי אתי.
"ורבי אסי אמר: טהורה" - דילמא אתרמי ליה כדשמואל,
דאמר שמואל: יכולני לבעול כמה בעילות בלא דם.

ואידך?

שאני שמואל דרב גובריה.

4. סד, ב - סה, א

רש"י

בוגרת נותנין לה לילה הראשון. ואפי' לבי"ה דאמרי בהגיע זמנה לראות ארבעה הני מילי נערה דמשיגעו ימי הנעורים הוי זמנה אבל בוגרת לילה הראשון ותו לא:

מתוך שנים עשר חדש. שבעל לילה הראשון והלך בדרך מיד ושהה שלשה חדשים וחזר ובעל ומצא דם וכן פעם שניה ושלישית ובא לפני רבי ואמר דם בתולים הוא: **עד שתחיה המכה תנן.** ודי' לילות לקטנה מאי עבידתיהו:

אינו אלא אחת. ושלש בעי למיתב לה לבד ב' דקטנות:

אי אמרת בשלמא בוגרת בעלמא. שניסת לאחר שבגרה:

אית לה טפי. מלילה אחת דאית לה ב' לילות משי"ה יהיב להך משבגרה לילה אחת שלמה ואע"ג דנבעלה קודם לכן דכי היכי דאהני בעילות קטנות למבצר חדא מד' לילות הניתנות לנערה דהא אמרינן כל בעילות שבעל אינו אלא אחת הא לילה אחת מיהא מבצרי ותו לא יהיבין לה ד' אלא ג':

אהני נמי בעילת נערות למבצר חדא. מלילות דבגרות ותו לא הלכך להך בוגרת שנבעלה קודם לכן יהיבין מיהא לילה אחת מהשתים:

אלא אי אמרת בוגרת. לילה הראשון ותו לא אמאי יהיב לה להך אחת בימי בגרות א"כ בעילות דקודם לכן מאי אהנו חדא בעילה הוא דבעי למיתב לה בימי בגרות ולא כל הלילה: **וג' בימי נערות.** וליכא הכא בגרות כלל ודקשיא לך הא לא משכחת ג' עונות של ג' חדשים בימי נערות מי סברת כו':

כוותיה דרב. בוגרת כל לילה הראשון: **לא יאונה כו'.** שלא נכשל זה בדבריו: **משנתקו שניו.** זקנה: **נתמעטו מזונותיו.** קשין לבא:

אמר רב:

בוגרת נותנין לה לילה הראשון.

והני מילי שלא ראתה,

אבל ראתה - אין לה אלא בעילת מצוה ותו לא.

מיתבי:

"מעשה ונתן לה רבי ארבע³³⁹ לילות מתוך שנים עשר חדש.

היכי דמי?

סה, א

אילמא דיהיב לה כולהו בימי קטנות - **"עד שתחיה המכה" תנן!**

אלא דיהיב לה כולהו בימי נערות - נערות שנים עשר חדש מי איכא?!

והא אמר שמואל:

אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד!

וכי תימא: בציר מהכי הוא דליכא,

הא טפי איכא - הא "בלבד" קאמר!

אלא דיהיב לה: שתים בימי קטנות,

ושתיים בימי נערות - הא בעא מיניה רב חנינא בר שלמיא מרב:

הגיע זמנה לראות תחת בעלה - מהו?

אמר ליה: כל בעילות שאתה בועל אינו אלא אחת,

והשאר משלימין לארבעה לילות!

אלא דיהיב לה: אחת בימי קטנות,

ושתיים בימי נערות,

ואחת בימי בגרות, אי אמרת בשלמא: בוגרת בעלמא יהיבין לה טפי,

פי היכי דאהני קטנות בימי נערות למבצר לה חדא,

אהני נמי נערות לבגרות למבצר לה חדא.

אלא אי אמרת בוגרת בעלמא לא יהיבין לה טפי - לא ליתב לה אלא בעילת מצוה ותו לא!

לעולם, דיהיב לה: אחת בימי קטנות,

ושלש בימי נערות - מי סברת: כל תלתא ירחי חדא עונה?!

כל תרי ירחי חדא עונה.

מנימין סקסנאה הוה שקיל ואזיל לאתריה דשמואל סבר למעבד עובדא כוותיה דרב אפילו ראתה,

אמר: לא פליג רב בין ראתה בין לא ראתה.

קדים שכיב באורחא,

קרי שמואל עליה דרב: **"לא יאנה לצדיק כל און"**³⁴⁰ (משלי יב, כא).

אמר רב חנינא בר שלמיא משמיה דרב:

בין שנתקו שניו של אדם - נתמעטו מזונותיו,

שנאמר: **"וגם אני נתתי לכם נקיון שנים בכל עריכם, וחסר להם בכל מקומותיכם"**³⁴¹ (עמוס ד, ו).

³³⁹ ארבעה?

³⁴⁰ לא יאנה לצדיק כל און ורשעים מלאו רע

³⁴¹ מסורת הש"ס על פי לשון הפסוק. גירסת וילנא: (אנכי נתתי לך)

³⁴² וגם אני נתתי לכם נקיון שנים בכל עריכם וחסר להם בכל מקומותיכם ולא שבתם עדי נאם והוה

5. סה, א-ב

רש"י

גתיו. לייך :
 ובית בדיו. לשמן :
 הדפין. זהו הדלת שנותנין על
 הענבים :
 הלולבים. היינו חופיא
 אישקוב"א שמנקים בה את
 הגת :
 והעדשין. זו היא הגת עצמה
 שהענבים נתונים שם :
 העקלים. רדוט"ש יש מקומות
 שקושרין את התפוח של חרצנים
 בעקלים סביב :
 בצבוץ. קנבוס :
 מנגבן. שאינם בולעין כל כך :
 שיפא. גומא גליי"ד בלע"ז :
 חרפי ואפלי. לר"ש פעמים שהן
 יותר מיי"ב חדש פעמים שהן
 פחות :

"רְאֵתָהּ וְעוֹדָה בְּבֵית אָבִיהָ"
בית שמאי אומרים:
 נותנין לה בעילת מצוה.
ובית הלל אומרים:
 כל הלילה כולה".

תנו רבנן:

"רְאֵתָהּ וְעוֹדָה בְּבֵית אָבִיהָ"
בית הלל אומרים:
 כל הלילה שלמה,
 ונותנין לה עונה שלמה.
 ובמה "עונה שלמה"?
פירש רבן שמעון בן גמליאל:
 לילה, וחצי יום".

ומי בעינן כולל האי?

ורמינהי:

"הרי שהיו גתיו ובית בדיו טמאות,
 ובקש לעשותן בטרהה:
 כיצד הוא עושה?

הדפין,

והלולבין,

והעדשין - מדיחן.

העקלים: של נצרים,

ושל בצבוץ - מנגבן.

של שיפא,

ושל גמי - מיישנן.

סה,ב

ובמה "מיישנן"?

שנים עשר חדש.

רבן שמעון בן גמליאל אומר:

מניחן מגת לגת,

ומבד לבד.

היינו תנא קמא!

איכא בינייהו: חרפי ואפלי.

רבי יוסי אומר:

הרוצה לטהר מיד - מגעילן ברותחין,

או חולטן במי זיתים.

רבן שמעון בן גמליאל אומר משום **רבי יוסי**:

מניחן תחת הצינור שממיו מקלחין,

או במעין שממיו רודפין.

ובמה?

עונה.

בדרך שאמרו בין נסה,

בך אמרו בטרהרות".

כלפי לייא!?

בטהרות קיימינן!

אלא: בדרך שאמרו בטרהרות,

בך אמרו בין נסה.

רש"י

לא פליגי. רבי חייא ורבה בר בר חנה:
בתקופת ניסן ותשרי. שהיום והלילה שוים או יום או לילה:
בתקופת תמוז וטבת. שאינם שוין חצי יום וחצי לילה דהוי עונה שלימה של י"ב שעות:
שאני כתובה דמגהי בה טפי. יש עיכוב בדבר לדקדק בכל ולחותמה הילכך בעינן לילה שלימה וחצי יום:

זכמה "עונה"?

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן:
 או יום,
 או לילה.

רבי חנה שאוּנא ואמר רבי חנה בר שאוּנא אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן:
 חצי יום וחצי לילה.

ואמר רב שמואל בר רב יצחק:
 ולא פליגי:
 הא - בתקופת ניסן ותשרי,
 הא - בתקופת תמוז וטבת.

הכא נמי אימא גבי נדה,
 חצי יום וחצי לילה.

והא "לילה וחצי יום" קאמר!

אלא: אי לילה דניסן ותשרי,
 אי חצי יום וחצי לילה דטבת ותמוז.

ואי בעית אימא:
 שאני כתובה דמגבי בה טפי עד דחתמי.

6. סה, ב

רַש"י

הלכה בועל בעילת מצוה. בין הגיע זמנה בין לא הגיע: כי הוּו מעייני בתינוקת. בהאי פרקא ששמה תינוקת: תעלא. שועל: מבי כרבא. מן המחרישה שאינו מוציא משם אלא אבק ברגליו הכי נמי לא ילפינן מפרקא דמתני' מידי אלא מברייתא וכרבותינו דאמרי בועל בעילת מצוה ופורש:

רב ושמואל דאמרי תרנויהו: הלכה: בועל בעילת מצוה ופורש.

מתיב רב הסדא:

"מעשה ונתנו לה רבי: ארבעה לילות מתוך שנים עשר חדש!"

אמר ליה רבא:

הדורי אפירקא למה לה³⁴³? אותיב ממתניתין!

הוא סבר מעשה רב.

מכל מקום לרב ושמואל קשיא!

אינהו דעבדו כרבותינו,

דתנא:

"רבותינו חזרו ונמנו: בועל בעילת מצוה, ופורש."

אמר עולא:

כי הוּו בה רבי יוחנן וריש לקיש ב"תינוקת" - לא הוּו מסקי מינה אלא כדמסיק תעלא מבי כרבא. ומסיימי בה הכי: "בועל בעילת מצוה, ופורש".

אמר ליה רבי אבא לרב אשי:

אלא מעתה בעל נפש לא יגמור ביאתו!

אמר ליה: אם כן לבו נוקפו ופורש.

³⁴³ כתב יד, דפוס שונצינו. גירסת וילנא: ל'

7. סה, ב

רש"י

מתוך ד' לילות. ללא ראתה בבית אביה או מתוך הלילה לראתה בבית אביה צריכות לבדוק שאין סומכות לומר הואיל ושופעות דם מדם בתולים הוא ואפילו אחר ד' לילות אלא בודקות אם נשתנו מראה דמים כדמפרש: **ובכולן ר"מ מחמיר כדברי ב"ש.** לקטנה ד' לילות להצריכה בדיקה אם שופעת מתוך ד' לאחר ד' ולנערה לילה אחד: **ושאר ראיות.** היכא דאינה שופעת שבין ב"ש וב"ה דלבי"ה טהורין ואפי' נשתנו ואמר ר"מ הלך אחר מראה דמים ובהא לא סי"ל כב"ש לגמרי דלבי"ש אפילו לא נשתנו טמאין כיון דאינה שופעת מתוך ד' לאחר ד' לקטנה ומתוך לילה לאחר לילה להגיע זמנה ולא ראתה:

תנו רבנן:

"**וכולן שהיו שופעות דם ונאות מתוך ארבעה לילות לאחר ארבעה לילות, מתוך הלילה לאחר הלילה, כולן צריכות לבדוק את עצמן. ובכולן - רבי מאיר מחמיר בדברי בית שמאי. ושאר ראיות שבין בית שמאי ובית הלל - הלך אחר מראה דמים, שהיה רבי מאיר אומר: מראה דמים משונים הו זה מזה. ביצד דם נדה? אדום. דם בתולים - אינו אדום?! דם נדה - זיהום, דם בתולים - אינו זיהום. דם נדה - בא מן המקור. דם בתולים - בא מן הצדדין."**

אמר רבי יצחק בר רבי יוסי אמר רבי יוחנן:

זו: דברי רבי מאיר,

אבל חכמים אומרים: כל מראה דמים אחת הו.

8. סה, ב - סו, א

רס"י

הרואה דם. לאו בבתולה קא מיירי אלא בדם נדות: **ותנשא לאחר.** כדמפרש לקמיה שאין כל האצבעות שוות: **ותנשא לאחר.** דתלתא זימני בעינן לחזקה כרשב"ג בכולה גרסינן ושלישית: **מכחול.** קיסם ארוך ומוך על ראשו של מכחול: **מן הצדדין.** וטהור: **ואם יש לה וסת.** לקלוקול הזה שאינה רואה כל שעה מחמת תשמיש אלא לפרקים תולה בוסתה ומשמשת בלא בדיקה בין וסת לוסת: **דברי רבי.** הך מילתא לחודה דנאמנת אשה קאמר רבי אבל רישא כולה רבן שמעון היא: **אפגורי מפגרא.** שהעץ אינו חלק ומסרטט ומוציא דם: **רצוף.** כפול:

ותבדוק בביאה שלישית של בעל ראשון. כלומר מביאה שלישית של ראשון ואילך תשמש עיני בדיקה ולמה תתגרש: **לפי שאין כל האצבעות שוות.** ושמא בבעל אחר לא תצטרך בדיקה ומוטב שתתגרש ותתקן ולא תבא לידי כרת הלכך מתגרשת עד שתתחזק בשלש אצבעות:

ותבדוק בביאה ראשונה של בעל שלישי. משבא עליה פעם אחת לא תשמש שניה בלא בדיקה שהרי הוחזקה בגי אצבעות ומשנינן אין חזקת ביאה אחת חזקה דאין כל הכחות שוין ושמא בעילה זו היתה בכח מרובה הלכך עד שתתחזק בגי ביאות לכל אחד ואחד והדר תבעי בדיקה לביאה רביעית של בעל שלישי:

תנו רבנן:

"הרואה דם מחמת תשמיש: משמשת פעם ראשונה, ושניה, ושלישית, מכאן ואילך - לא תשמש עד שתתגרש, ותנשא לאחר."

סו, א

ניסת לאחר וראתה דם מחמת תשמיש: משמשת פעם ראשונה, ושניה, ושלישית, מכאן ואילך - לא תשמש עד שתתגרש, ותנשא לאחר."

ניסת לאחר וראתה דם מחמת תשמיש: משמשת פעם ראשונה, ושניה, ושלישית, מכאן ואילך - לא תשמש עד שתבדוק עצמה."

פיצד בודקת את עצמה?

מביאה שפופרת ובתוכה מכחול ומוך מונח על ראשו, אם נמצא דם על ראש המוך - בידוע שזמן המקור הוא בא. לא נמצא דם על ראשו - בידוע שזמן הצדדין הוא בא.

ואם יש לה מכה באותו מקום - תולה במכתה. ואם יש לה וסת - תולה בוסתה. ואם היה דם מכתה משונה מדם ראיתה - אינה תולה.

ונאמנת אשה לומר: "מכה יש לי במקור שממנה דם יוצא," דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: דם מכה הבא מן המקור - טמא. ורבנן העידו על דם המכה הבא מן המקור - שהוא טהור."

מאי בינייהו?

אמר עולא: "מקור מקומו טמא" - איכא בינייהו.

שפופרת אפגורי מפגרא לה!

אמר שמואל: בשפופרת של אבר, ופיה רצוף לתוכה.

אמר ליה ריש לקיש לרבי יוחנן: ותבדוק עצמה בביאה שלישית של בעל הראשון!

אמר ליה: לפי שאין כל האצבעות שוות.

אמר ליה: ותבדוק עצמה בביאה ראשונה של בעל שלישי!

רש"י

ההיא דאתאי לקמיה דרבי, שהיתה רואה דם מחמת תשמיש:
בעתה. הבהילה פתאום:
ממלאה ונופצת. מתמלאה דם ומנפצתו בשעת תשמיש:
דימת עיריך. בנות עיריך שהיו מתקנאות ביד בחיבה שביניך לבעליך דימת לשון ליעוז פרליריץ כמו (יבמות דף נב.) מידם דיימא וכמו (סוטה דף כז.) לא ישא אדם דומה:
כי היכי דתהוו עליך. עד השתא להאי גיסא על חיבה יתירה שביניכם:
נתהוו עליך לאידך גיסא. ויאמרו כמה שנואה זו ותשוב קנאה ממך:
הוה עובדא. וגילתה צערה לרבים ובקשו עליה רחמים ונתרפאה:

לפי שאין כל הפחות שוות.

ההיא דאתאי לקמיה דרבי,
 אמר ליה לאבדן: זיל בעתה,
 אזל בעתה, ונפל ממנה חררת דם.
 אמר רבי: נתרפאה זאת.

ההיא אתתא דאתאי לקמיה דמר שמואל.
 אמר ליה לרב דימי בר יוסף: זיל בעתה,
 אזל בעתה ולא נפל ממנה ולא מידי.
 אמר שמואל: זו ממלאה ונופצת היא,
 וכל הממלאה ונופצת - אין לה תקנה.

ההיא דאתאי לקמיה דרבי יוחנן דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה הות קחזיא דמא.
 אמר לה שמא דימת עיריך עלתה ביד,
 לכי והבעלי לו על גב הנהר.

איכא דאמר:

אמר לה: תגלי לחברותיך כי היכי דתוהו³⁴⁴ עליך להך גיסא נתוהו עלך להך גיסא.

ואיכא דאמר:

אמר לה: גלי לחברותיך כי היכי דלבעו עליך רחמים.

דתניא:

"**וטמא טמא יקרא**"³⁴⁵ (ויקרא יג, מה) - צריך להודיע צערו לרבים, ורבים מבקשים עליו רחמים."

אמר רב יוסף:

הוה עובדא בפומבדיתא ואתסי.

³⁴⁴ כתבי יד. גירסת וילנא: דתהוו ... נתהוו

³⁴⁵ והצדוע אשר בו הנגע פגדיו והיו פרמים וראשו והיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא

9. סו, א

רפ"י

בשדות. מקום שאין בני תורה ואינן יודעות למנות פתח נדות מתי הן ימי נדה מתי הן ימי זוב: **ששה והוא.** כדין תורה ושמא בימי נדה הוא: **שנים תשב ששה והן.** לחומרא שמא ראשון סוף זוב ושני תחלת נדה וצריכה עוד ששה אבל שלשה דאילו הוה ימי זיבה צריכה ז' נקיים השתא נמי תשב שבעה נקיים שמא בימי זיבה עומדת: **קשתה שנים.** וראתה בימי זוב: **איסורא.** דאפי' היכא דלא אחמור תשב על כרחא מן התורה:

אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר רב: התקין רבי בשדות: "ראתה: יום אחד - תשב ששה והוא. שנים - תשב ששה והן. שלשה - תשב שבעה נקיים".

אמר רבי זירא: בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טפת דם כחרדל - יושבות עליה שבעה נקיים.

אדבריה רבא לרב שמואל ודרש: קשתה שני ימים ולשלישי הפילה - תשב שבעה נקיים.

קסבר: אין קשוי לנפלים. ואי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם.

אמר ליה רב פפא לרבא: מאי אריא קשתה שני ימים? אפילו משהו בעלמא!

דהא אמר רבי זירא: בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים!

אמר ליה: אמינא לך איסורא, ואת אמרת מנהגא! היכא דאחמור - אחמור, היכא דלא אחמור - לא אחמור.

10. סו, א - סז, ב

רש"י

צריכה לישב שבעה נקיים. שמא מחמת תאות חימוד ראתה דם: איעכב ז' יומי. בתר יומא שנתפייסה לינשא: לא תחוף. שערה: מקטף. נותק שער ומתבלבל וחוצץ: סריך. מדביק השער וחוצץ: ואפילו בחמי חמה. די לה בחמין שהוחמו בשמש: דמשרו מזיא. מקשין את השערות ואין לכלוכן עובר: קמטיה. בית השחי ובית הסתרים שלה: כל הראוי לבילה. במסכת מנחות ששים עשרונים הבאים בכלי אחד ראוי לבלול ואין בילה מעכבת בו שאם לא בלל כשר ושאיין ראוי לבילה כגון ששים ואחד עשרונים בכלי אחד בילה מעכבת בו ופסולה הואיל ואי בעי לבלול לא מצי למבלל:

(תבעויה נתר בחמין לטבול קמטים על גבי נמל סימן).

אמר רבא:

תבעויה לינשא ונתפייסה - צריכה שתשב שבעה נקיים.

רבינא איעסק ליה לבריה בי רב חנינא:

אמר ליה: סבר ליה מר למכתב כתובה לארבעה יום?

אמר ליה: אין.

כי מטא לארבעה נטר עד ארבעה אחרנא,

איפכב שבעה יומי בתר ההוא יומא.

אמר ליה: מאי האי?

אמר ליה: לא סבר לה מר להא דרבא,

דאמר רבא:

תבעויה לינשא ונתפייסה - צריכה לישב שבעה נקיים!?

אמר ליה:

אימר דאמר רבא - בגדולה דקחזיא דמא,

אבל בקטנה דלא חזיא דמא - מי אמר!?

אמר ליה:

בפירוש אמר רבא: לא שנא גדולה,

לא שנא קטנה.

גדולה טעמא מאי? משום דמחמדיא.

קטנה נמי מחמדיא.

אמר רבא:

אשה לא תחוף: לא בנתר, ולא בחול.

"בנתר" - משום: דמקטף.

"ובחול" - משום דמסריה.

ואמר אמרימר משמיה דרבא:

אשה לא תחוף אלא בחמין, ואפילו בחמי חמה³⁴⁶.

אבל לא בצונן.

"צונן" - מאי טעמא לא?

משום דקרירי ומשרו מזיאיא.

ואמר רבא:

לעולם ילמד אדם בתוך ביתו שתהא אשה מדיחה בית קמטיה במים.

מיתבי:

"בית הקמטים ובית הסתרים אינן צריכין לביאת מים" (מקוואות ח, ה)!

נהי דביאת מים - לא בעינן,

מקום הראוי לביאת מים - בעינן.

כדרבי זירא,

דאמר רבי זירא:

כל הראוי לבילה - אין בילה מעכבת בו,

וְשִׂינְיָ רְאוּי לְבִילָה - בִּילָה מְעַכְבֶּת בּוּ.

אָמַר רַבִּין בַּר רַב אֲדָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק:

מַעֲשֵׂה בְשִׁפְחָתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁטַבְלָה וְעֵלְתָה וְנִמְצָא לָהּ עֵצִים חוֹצֵץ בֵּין שְׂיִינְיָ, וְהִצְרִיכָה רַבִּי טְבִילָה אַחֲרָת.

וְאָמַר רַבָּא:

טְבִילָה וְעֵלְתָה וְנִמְצָא עֲלֶיהָ דְבַר חוֹצֵץ:

אִם סְמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה - אֵינָה צְרִיכָה לְחוּף וְלְטַבּוּל.
וְאִם לָאוּ - צְרִיכָה לְחוּף וְלְטַבּוּל.

אֵיכָא דְאָמְרִי:

"אִם בְּאוֹתוֹ יוֹם שִׁחְפָּפָה טְבִילָה - אֵינָה צְרִיכָה לְחוּף וְלְטַבּוּל,
וְאִם לָאוּ - צְרִיכָה לְחוּף וְלְטַבּוּל.

מַאי בִּינְיָהּ?

אֵיכָא בִּינְיָהּ:

לְמַסְמַךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה.

לְמִיחַף בִּימְמָא וְלְמַטְבֵּל בְּלִילְיָא.

אָמַר רַבָּא:

אִשָּׁה לֹא תַעֲמוּד עַל גְּבִי כְּלֵי חָרֶס וְתַטְבּוּל.

סָבַר רַב כְּהֵנָּה לְמִימַר:

טַעֲמָא מַאי?

מִשּׁוּם גְּזִירַת מִרְחָצוֹת.

הָא - עַל גְּבִי סִילְתָּא שְׁפִיר דְּמִי.

אָמַר לִיה רַב חֲנַן מִזְנֵהֲרֵדְעָא:

הָתָם טַעֲמָא מַאי מִשּׁוּם דְּבִעִיתָא³⁴⁷,

סִילְתָּא נְמִי בְּעִיתָא.

אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק:

אִשָּׁה לֹא תַטְבּוּל אֲבַנְמַל,

אִף עַל גַּב דְּהִשְׁתָּא לֵיכָא, אִימַר: בְּרִדְיוּנִי נָפַל.

אָבוּה דְּשְׁמוּאֵל עָבַד לְבִנְתֵיהּ: מְקוּוֹאוֹת בְּיוֹמֵי נִסָּן,

וּמִפְּצֵי בְּיוֹמֵי תַשְׁרִי.

אָמַר רַב גִּידֵל אָמַר רַב:

נִתְנָה תְּבִשְׁלִי לְבִנָּה וְטְבִילָה וְעֵלְתָה - לֹא עֵלְתָה לָהּ טְבִילָה,

אִף עַל גַּב דְּהִשְׁתָּא לֵיכָא, אִימַר: בְּרִדְיוּנִי נָפַל.

אָמַר רַמִּי בַר אֲבָא:

הֲנִי רַבְדִּי דְּכוּסִילְתָּא:

עַד תִּלְתָּא יוֹמֵי - לֹא חִיִּיצִי.

מְכָאן וְאֵילָךְ - חִיִּיצִי.

רַפְּ"י

אֵינָה צְרִיכָה לְחוּף וְלְטַבּוּל.

דוּדַאי לֹא אַחֲרֵי שְׁטַבְלָה בֵּא עֲלֶיהָ:

אֵיכָא בִּינְיָהּ כּוּ'. לְלִישְׁנָא קַמָּא

בְּעֵינֵי סְמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה:

גְּזִירַת מִרְחָצוֹת. שְׁדַרְךְ

מִרְחָצוֹת לִישֵׁב עִ"ג אֲצַטְבָּאוֹת

שֶׁל אֲדַמָּה דְּמִי לְכִלֵּי חָרֶס וְאוֹתֵי

לְמִימַר טְבִילָה עוֹלָה בְּהֵן:

סִילְתָּא. בְּקַעַת עֵבֶה כְּמוֹ

בְּחִבְרָתָהּ וְלֹא בְּסִילְתָּא [בִּיבְמוֹת]

(דף טג):

דְּבַעֲיָתָא. שְׁלֹא תַפּוּל וְלֹא טְבִילָה

שְׁפִיר:

בְּנַמְל. פּוּרְטִי"ו מְקוּם שֶׁהִסְפִּינְתוֹ

נִקְבַעוֹת שְׁמַעְלוֹת טִיט וְחוּצָץ:

בְּרִדְיוּנִי נָפַל. הִטִּיט מַעֲלִיָּה

בְּרִדְיוּנִי אֵינִי יוֹדַע לְשׁוֹנוֹ וְנִרְאָה

שֶׁהוּא לְשׁוֹן שִׁכְשׁוּךְ

שֶׁכְּשִׁכְּשָׁה רִגְלֵיהָ בְּמִים

בְּצִאתָהּ נָפַל:

מְקוּוֹאוֹת בִּימֵי נִסָּן. מְקוּה מִים

מְכוּנְסִין וְאֵינֵן טוֹבְלוֹת בְּנֵהַר לְפִי

שְׂרָבוֹ הַמִּים בִּימּוֹת הַגִּשְׁמִים

מִגִּשְׁמִים שֶׁנִּפְלוּ וְחִיִּישׁ שְׁמַא יִרְבוּ

נוֹטְפִין עַל הַזּוֹחֲלִין וְתִנְיָא בְּתוֹרַת

כְּהֵנִים מֵהָ מַעֲיָן מִטְהַר בְּזוֹחֲלִין

אִף מְקוּה מִטְהַר בְּזוֹחֲלִין כְּלוּמַר

שֶׁמִּטְבִּילִין בְּמְכוּנְסִין דְּרַךְ

זְחִילְתָּן קוּדְם שֶׁנִּקְווּ וְנָחוּ בְּמְקוּה

תִּיל אֲדָךְ מַעֲיָן מַעֲיָן מִטְהַר

בְּזוֹחֲלִין וְהַמְקוּה מִטְהַר

בְּאֲשַׁבּוּרִין וְמַהוּ אֲשַׁבּוּרִין דְּקוּוֹ

וְקִיִּימֵי דֵאֵין מִטְבִּילִין בְּמְכוּנְסִים

אֲלֹא מִשְׁנִקְווּ לְמְקוּוִיָּהֶם וְנָחוּ

מִזְחִילְתָּן וְתִנְן בְּמַסְכַּת מְקוּוֹאוֹת

(פִּי"ה מִי"ה) הַזּוֹחֲלִין כְּמַעֲיָן

כְּלוּמַר זְחִילִין שְׁבִנְהָרוֹת כְּמַעֲיָן

וְהַנוֹטְפִין כְּמְקוּה וּמִים הַנוֹטְפִין

מֵהַהָרִים הָרִי הֵן כְּמְקוּה וְאֵין

מִטְהַרִּים בְּזוֹחִילָה הִילְכַךְ בִּימֵי

נִסָּן שֶׁנִּתְרַבָּה הַנְּהַר עַל יַדֵּי

גִּשְׁמִים חִיִּישׁ שְׁמַא רְבוּ נוֹטְפִין

שְׁבוּ עַל חִיִּים שְׁבוּ וּבִטְלוּ זְחִילִין

וְאֵין מִטְהַרִּין אֶת הַטְּמֵא הַטּוֹבֵל

בְּהֵן דְּרַךְ זְחִילָה וְכֹל הַנְּהָרוֹת

לְעוֹלָם הֵן הוֹלְכִים וְזוֹחֲלִין לְפִיכַךְ

עֵבִיד לְהוּ מְקוּה בְּאֲשַׁבּוּרִין לְטַבּוּל

בְּתוֹכּוֹ יֵשׁ מִפְּרָשִׁים דְּבַעֲיָן מִים

חִיִּים לְזַבָּה וְלֹאוּ מִילְתָּא הִיא

דְּתִנְיָא בְּתוֹסַפְתָּא חוּמַר בּוֹז

מְבֻזָּבָה שֶׁהוּזָב טַעוֹן מִים חִיִּים

כו':

וּמִפְּצֵי בְּיוֹמֵי תַשְׁרִי. שְׁטוֹבְלִין

בְּנֵהַר שֶׁהַזּוֹחֲלִין מְרוֹבִין אֲבַל

מִפְּנֵי חֲצִיצַת הַטִּיט נוֹתֵן מַחְצָלוֹת

בְּנֵהַר שֶׁעוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶן:

רַבְדִּי. פּוּיִנְטוּרִ"ט:

כוּסִילְתָּא. פְּלוּמִיָּא וְדַרְכֵן שֶׁל

מְכוֹת שֶׁל הַקְּזוֹת דָּם לְהַעֲלוֹת

גִּלְד:

תַּלְתָּא יוֹמֵי. גִּלְדוֹן רַךְ וּמַחוּבַר

וְהוּוּ כְּגוֹף הַבֶּשֶׂר וְלֹא חִיִּיצִי:

סו,א

רש"י

לפלוף. קצידי"א:

פורחות. פותחת ועוצמת תדיר בין כך ובין כך אינו חוצץ לפי שפריחתה מעבירתו ואינו עב על גב העין ואין בו ממש ל"א דומעות שהדמעה מלחלחת את הכחול ואינו חוצץ:

פתחה עיניה ביותר. היא חציצה למעלה:

עצמה עיניה ביותר. היא חציצה למטה:

לא תטבול אלא בדרך גדילתה. כלומר לא תדחק זרועותיה על בשרה ולא רגליה ושוקיה זה בזה אלא בדרך הליכתה ושושה תמיד ומה שנכסה וקמוט ואין מים באין בו לא איכפת לן ואינה צריכה לפשט בית קמטיה וסתריה אלא כדרך תמיד:

כדתנן. גבי ראיית נגעים שטיהר בהן הכתוב בית הסתרים דכתיב (ויקרא יג) לכל מראה עיני הכהן ותנן האיש מראה נגעו לכהן כעודר וכמוסק זיתים:

כעודר. בבית השחי וכמוסק זיתים בבית הערוה דאם יש לו נגע בבית השחי אין צריך להגביה זרועותיו יותר מדאי להראותו אלא כעודר שמגביה ואינו מאנס עצמו ומה שיוכל כהן לראות יראה ואם לא יוכל לראות טהור ובבית הערוה אי"צ לכוף ולשוח יותר מדאי אלא כמוסק זיתים אחר שנשרו מן האילן ומלקטן על הארץ:

והאשה נראית. לכהן בנגעה: **כאורגת**. בבית השחי ואם בבית הערוה היא כופפת עצמה כמניקה את בנה:

נימא אחת. מיהדקא שפיר וחוצצת:

שלוש. לא מיהדקי: **דבר תורה**. הלכה למשה מסיני דאמר מר (סוכה דף ה:) שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני:

רובו. רוב שערו קשור אחת אחת:

אמר מר עוקבא:

לפלוף שבועין:

לח - אינו חוצץ.

יבש - חוצץ.

אימתי נקרא "יבש"?

משעה שמתחיל לירק.

אמר שמואל:

כחול שבבתוך העין - אינו חוצץ.

ושעל גבי העין - חוצץ.

אם היו עיניה פורחות - אפילו על גבי העין אינו חוצץ.

אמר רבי יוחנן:

פתחה עיניה ביותר,

או עצמה עיניה ביותר - לא עלתה לה טבילה.

אמר ריש לקיש:

האשה לא תטבול אלא בדרך גדילתה.

כדתנן:

"האיש - נראה כעודר ומוסק זיתים.

אשה - נראית כאורגת וכמניקה את בנה" (נגעים ב, ד).

אמר רבה בר רב הונא:

נימא: אחת קשורה - חוצצת.

שלוש - אינן חוצצות.

שתיים - איני יודע.

סזב

ורבי יוחנן אמר:

אנו אין לנו אלא אחת.

אמר רבי יצחק:

דבר תורה: רובו המקפיד עליו - חוצץ.

רובו ואינו מקפיד עליו - אינו חוצץ.

וגזרו על רובו שאינו מקפיד, משום רובו המקפיד,

וגזרו על מיעוטו המקפיד, משום רובו המקפיד.

ולגזור נמי על מיעוטו שאינו מקפיד, משום מיעוטו המקפיד!

היא - גופה גזרה,

ואנן ניקום ונגזור גזרה לגזרה!?

11. סז, ב

רפ"י

בזמנה. בשביעי ובגדה דאורייתא קמיירי שלא ספרה ז' נקיים:
בלילה. דכתיב בה (ויקרא טו) תהיה בגדתה תהא בגדתה כל ז':
שלא בזמנה. בשמיני:
משום סרך בתה. שנוהגת אחריה לטבול ביום ואפילו בזמנה ואתיא לידי כרת ולא ידעה דאמה בשמיני הוא דטבלה ביום:
אבולאי. שוערי העיר ועובדי כוכבים הן לייא בנינים של מערות היו בדרך בית הטבילה ואם תפול שם תסתכן:
ספק זבות שוינהו. שאפילו נדה סופרת ז' נקיים דהחמירו על עצמן כדרי זירא:
ליטבלה ביממא. דשבעה ממה נפשך אם נדה היא הרי יום טבילתה יותר מז' לראייתה ואם זבה היא טובלת זבה ביום:
אחר מעשה. כיון שספרה מקצת היום של ז' תטהר עיי טבילה:
לידי ספק. שמא תשמש בו ביום ותראה מיד לאחר תשמיש ונמצא סותרת כל שלפניה וטבילתה פסולה:

אמר רב:

נדה: בזמנה - אינה טובלת אלא בלילה.
 ושלא בזמנה - טובלת בין ביום בין בלילה.

רבי יוחנן אמר:

בין בזמנה,
 בין שלא בזמנה - אינה טובלת אלא בלילה,
 משום סרך בתה.

ואף רב הדר ביה.

דאמר רבי חייה בר אשי אמר רב:

נדה בין בזמנה בין שלא בזמנה - אינה טובלת אלא בלילה,
 משום סרך בתה.

אתקין רב אידי בגניש למטבל ביומא דתמניא משום אריותא.

רב אחא בר יעקב בפפוניא משום גנבי.

רב יהודה בפומבדיתא משום צנה.

רבא במחוזא משום אבולאי.

אמר ליה רב פפא לרבא ולאביי:

מכדי האידינא:

כולהו ספק זבות שוינהו רבנן,
 ליטבלינהו ביממא דשביעאה.

משום דרבי שמעון.

דתניא:

"אחר תטהר"³⁴⁸ (ויקרא טו, כח) -

"אחר" - אחר לכולן,

שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן.

רבי שמעון אומר:

"אחר תטהר" - אחר מעשה תטהר.

אבל אמרו חכמים:

אסור לעשות בו,

שמא תבא לידי ספק."

12. סז, ב

רַשִׁי

שכן אשה חופפת בע"ש
וטובלת למוצ"ש. דהא
 אינה יכולה לחוף בשבת
 ודנין אפשר משאי
 ואפשר:

כולהו אמרי'. היכא דהגיע
 טבילתה במוצ"ש חופפת
 בע"ש ואם הגיע טבילתה
 במוצאי י"ט אחר השבת
 או למוצאי ב' ימים טובים
 של ר"ה אחר השבת
 חופפת נמי מבע"ש דהא
 לא אפשר לחוף ביו"ט:

שכן לא אמרי'. היכא
 דטובלת בליל יום חול
 שיכולה לחוף היום
 אסורה לחוף מאתמול
 כדקאמרן משום טעמא
 דשכן אשה חופפת בע"ש
 וטובלת למוצאי שבת
 דהתם לא אפשר אבל
 מוצאי יום חול אפשר
 לחוף היום:

אפילו שכן אמרינן.
 דאפילו טבלה מוצאי יום
 חול יכולה לחוף
 מאתמול:

לבד מאשה חופפת באחד
בשבת וטובלת בחמישי
בשבת. דרחוק יותר מדאי
 ואפילו טעמא דשכן ליכא
 למימר דאפילו במוצאי
 שני ימים טובים של ר"ה
 שאחר השבת אסורה
 לחוף בע"ש ומוטב שתחוף
 בליל טבילתה:

והלכתא כרב חסדא.
 לחומרא דאמר שכן לא
 אמרינן דהיכא דטבלה
 מוצאי יום חול לא תחוף
 מאתמול ובמאי דאמר רב
 חסדא כולהו אמרינן
 דהיכא דטבלה במוצאי ב'
 ימים טובים [של ראש
 השנה] אחר השבת חופפת
 בע"ש לית הלכתא כוותיה
 אלא כדמתרץ רב יימר
 חייפא בליליא וטבלה
 בליליא מרימר חומרי
 חומרי נקט מדרב חסדא
 ומדרב יימר:

אמר רב הונא:

אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בשלישי בשבת,
 שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שבת.

אשה חופפת באחד בשבת וטובלת ברביעי בשבת,

שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי יום טוב שחל להיות אחר השבת.

אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי בשבת,

שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שני ימים טובים של ראש השנה שחל להיות אחר השבת.

ורב חסדא אמר:

כולהו - אמרינן,

"שכן..." - לא אמרינן.

היכא דאפשר - אפשר,

היכא דלא אפשר - לא אפשר.

ורב יימר אמר:

אפילו "שכן..." - נמי אמרינן,

לבר מאשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי בשבת -

דלמוצאי שני ימים טובים של ראש השנה שלאחר השבת - ליתא,

דאפשר דחופפת בלילה וטובלת בלילה.

דרש מרימר:

הלכתא: קרב חסדא,

וכדמתרץ רב יימר.

13. סז, ב - סח, א

רפ"י

מהו שתחוף בלילה. בליל
 טבילתה מי אמרין מתוך
 שממהרת לטבילתה לא חייפא
 שפיר:
דאיקוט. לשון קטטה ולא רצתה
 לטבול:
מאי איתיה השתא. מה לך
 למחר הלילה:
תסגי ואייתי למחר. די לך אם
 אטבול למחר:
וידע. רב נחמן:
מאי קאמרה ליה. שלא חפפה:
עבדי חסרת. להביא מים
 ולחמם:
דודי. קדרות להחם בהם חמין:
טשטקי. פלדושטו"ל לישב
 עליהן:

אִיבְעִיא לְהוּ:

אִשָּׁה מְהוּ שְׁתַּחֲוֶף בַּלַּיְלָה, וְתַטְבּוּל בַּלַּיְלָה?

מִרְ זוּטְרָא שְׂרִי.

וְרַב חֵינְנָא מְסוּרָא אֶסְרִי³⁴⁹.

אָמַר לִיה רַב אַדָּא לְרַב חֵינְנָא מְסוּרָא:

לְאוּ הֲכִי הָוֵה עוֹבְדָא בְּדַבְּיָתְהוּ דְאַבָּא מְרִי רִישׁ גְּלוּתָא דְאַיְקוּט,

אֲזַל רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לְפִיּוּסָה,

וְאַמְרָה לִיה: מַאי אִיתִיָּה הַשְּׁתָּא? אֲתַסְגִּי אִיִּיתִי לְמַחֵר, וְיַדַּע מַאי קְאָמְרָה לִיה. סח, א

אָמַר: דוּדִי חֲסָרְתָּ?!

טְשֻׁטְקִי חֲסָרְתָּ?!

עֲבָדִי חֲסָרְתָּ?!

³⁴⁹ רוב כתבי היד ודפוסים ישנים. גירסת וילנא: מִרְ זוּטְרָא אֶסְרִי. וְרַב חֵינְנָא מְסוּרָא שְׂרִי.

14. סח, א

רש"י

ותמה על עצמך היאך אשה כו'.
 שהרי בקושי התיירו להרחיק
 חפיפתה מטבילתה כל כך אלא
 משום דאי חפפה בליל טבילתה
 אימור לא חייפא שפיר משום
 דממהרת לטבילתה מתוך
 שמהומה לביתה:
הא דאפשר. לחוף ביום חופפת
 ביום:
הא דלא אפשר. לחוף כגון
 מוצאי יום טוב לא תחוף אלא
 בלילה:

דרש רבא:

אשה חופפת בערב שבת, וטובלת במוצאי שבת.

אמר ליה רב פפא לרבא:

והא שלח רבין באגרתיה:

אשה לא תחוף בערב שבת ותטבול במוצאי שבת.

ותמה על עצמך: היאך חופפת ביום וטובלת בלילה? הא בעינן תקף לחפיפה טבילה, וליכא!

הדר אוקי רבא אמורא עליה, ודרש:

דברים שאמרת לפניכם טעות הן בידי!

ברם קו אמרו משמיה דרבי יוחנן:

אשה לא תחוף בערב שבת ותטבול במוצאי שבת.

ותמה על עצמך: היאך חופפת ביום וטובלת בלילה?

הא בעינן: סמוך לחפיפה טבילה, וליכא!

והלכתא:

אשה חופפת ביום וטובלת בלילה.

והלכתא:

אשה לא תחוף אלא בלילה.

³⁵⁰קשיא הלכתא אהלכתא!

לא קשיא:

הא - דאפשר,

הא - דלא אפשר.

15. סח, א-ב

רפ"י

מתני'

לא הפרישה. לא בדקה עצמה להפריש בטהרה: הרי זו בחזקת טהורה. בימים שבינתיים וטהרותיה שנגעה בהן לאחר שטבלה בליל שמיני טהורות דהשתא הוא דחזאי: ומטמאה מעת לעת. ארישא קאי דקתני אחר ימים בדקה ומצאה טמאה מטמאה מעת לעת של ראייה זו:

אפילו בשנים לנדתה בדקה. שחרית ומצאה טהורה ובין השמשות לא הפרישה ולסוף ז' טבלה ואחר ימים בדקה ומצאה טמאה הרי זו עד עכשיו מחלוקות טהורה ושלש קמא שביעי הוא דמטהרתה בדיקת שחרית אבל שני לא ולרי יהודה אפילו בדיקת שביעי שחרית לא מטהרה עד שתפריש בין השמשות ולרבנן בתראי אפילו בשני:

גמ'

זבה ודאי. מפרש ואזיל:

אהייא. קאי:

אסיפא. בדקה שביעי שחרית ומצאה טמאה ובין השמשות לא הפרישה:

בשלמא ספק זבה לחיי. דכיון דלא הפרישה בטהרה לא שחרית ולא ערבית איכא לספוקי ברואה חי וטי ומי:

אלא זבה ודאי נמי. בתמיה והרי בדקה לאחר הימים ומצאה טהורה ואיכא למימר כיון דמצאה טהורה עד השתא נמי לא חזאי:

באפי נפשה. ולאו אמתניתין:

וכן תנא לוי במתניתא. אסיפא דמתני' תני הכי בדקה ז' שחרית ומצאה טמאה ובין השמשות לא הפרישה ואחר הימים בין בדקה ומצאה טהורה בין בדקה ומצאה טמאה הרי זו ספק זבה:

מתניתין

נדָה שְׁבִדְקָה עֲצָמָה יוֹם שְׁבִיעִי: שְׁחָרִית - וּמִצָּאָה טְהוֹרָה, וּבֵין הַשְּׁמֵשׁוֹת - לֹא הִפְרִישָׁה, וְלֵאחֵר יָמִים בְּדָקָה וּמִצָּאָה טְמָאָה - הֲרִי הִיא בְּחֻזְקַת טְהוֹרָה. בְּדָקָה עֲצָמָה בְּיוֹם שְׁבִיעִי: שְׁחָרִית - וּמִצָּאָה טְמָאָה, וּבֵין הַשְּׁמֵשׁוֹת - לֹא הִפְרִישָׁה, וְלֵאחֵר זְמַן בְּדָקָה וּמִצָּאָה טְהוֹרָה - הֲרִי זֶה בְּחֻזְקַת טְמָאָה. וּמִטְמָאָה: מֵעַת לַעַת, וּמִפְקִידָה לַפְּקִידָה. וְאִם יֵשׁ לָהּ וָסֵת - דִּיָּה שְׁעָתָה.

ורבי יהודה אומר:

כָּל שְׁלֹא הִפְרִישָׁה בְּטְהוֹרָה מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעַלָּה - הֲרִי זֶה בְּחֻזְקַת טְמָאָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים:

אֲפִילוּ בַשָּׁנִים לְנִדְתָהּ בְּדָקָה וּמִצָּאָה טְהוֹרָה, וּבֵין הַשְּׁמֵשׁוֹת לֹא הִפְרִישָׁה, וְלֵאחֵר זְמַן בְּדָקָה וּמִצָּאָה טְמָאָה - הֲרִי זֶה בְּחֻזְקַת טְהוֹרָה.

גמרא

איתמר:

רב אמר: זבה ודאי.

ולוי אמר: זבה ספק.

אהייא?

אלימא ארישא - "הרי זו בחזקת טהורה" קתני!

אלא אסיפא: בשלמא "ספק זבה אמרינו" - אלא זבה ודאי נמי, הרי בדקה ומצאה טהורה!

אלא כי איתמר דרב ולוי: שמעתא באפי נפשה איתמר -

נדָה שְׁבִדְקָה עֲצָמָה: בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁחָרִית - וּמִצָּאָה טְמָאָה, וּבֵין הַשְּׁמֵשׁוֹת לֹא הִפְרִישָׁה,

וְלֵאחֵר יָמִים בְּדָקָה וּמִצָּאָה טְמָאָה - רַב אָמַר: זָבָה וְדָאִי.

וְלֵוִי אָמַר: זָבָה סָפֵק.

"רב אמר: זבה ודאי" - פיון דמעיקרא נמצאת טמאה ועכשיו נמצאת טמאה - טמאה ודאי. "ולוי אמר: ספק זבה" - אימר: פסקה ביני וביני.

סח, ב, וכן תנא לוי במתניתא³⁵¹:

"אחר הימים, בין בדקה ומצאה טהורה,

בין בדקה ומצאה טמאה - הרי זו ספק זבה."

16. סח, ב

רש"י

לומר שאינה מטמאה מעת לעת. בפי בנות כותים (לעיל לט.) קתני כל אחד עשר בחזקת טהרה ואמרינן למאי הלכתא ואמר רבא לומר שאם תראה בתוך י"א אינה מטמאה מעת לעת ומתנינן קתני מטמאה מעת לעת ארישא דקתני אחר הימים בדקה ומצאה טמאה ומתמה הש"ס ולא אותביניה בפי בנות כותים (שם) ולא איפרוק: **כי קתני**. ומטמאה מעת לעת: **אריש פירקין קאי**. ראתה ועודה בבית אביה ב"ה אומרים כל הלילה שלה וקאמר דאם ראתה לאחר מכאן מטמאה מעת לעת: **כתחלת נדה**. כבתולת דמים דקי"ל (לעיל דף ז.) דיה שעתה בראייה ראשונה:

"ומטמאה: מעת לעת.
[ומפקידה לפקידה].

לימא תהוי תיובתא דרבא!

דאמר רבא:
לומר: שאין האשה מטמאה מעת לעת בתוך ימי זיבתה.

ולאו אותביניה לרבא חדא זימנא?

הכי קאמרינן:
לימא תהוי תיובתא דרבא נמי מהא.

אמר לך רבא:
כי קתני: "מטמאה מעת לעת" - אריש פרקין קאי: א"דאתה ועודה בבית אביה".
סלקא דעתך זימנא: כיון דמפסקי להו ימים טהורין,
כתחלת נדתה דמ"א,
ולא תטמא מעת לעת.

קא משמע לן.

17. סח, ב

רש"י

ואם יש לה וסת. קא סלקא דעתך אסיפא דמתנני קאי דקתני אחר הימים בדקה ומצאה טמאה מטמאה מעת לעת ואם יש לה וסת קבוע לאחר הימים דהיינו ימי זיבה וראתה בו דיה שעתה:

לומר שאינה קובעת. בפי בנות כותים גבי כל י"א בחזקת טהרה:

אמר לך שמואל. כי אמרי אנא לקולא דלא בעינן תלת זימני למיעקריה דהא קתני כל י"א בחזקת טהרה דהיינו קולא דדמיה מסולקין אבל לענין דיה שעתה כל שכן דהוי וסת דהא דמיה מסולקין:

"אם יש לה וסת [- דיה שעתה]".

נימא תהוי תיובתא דרב הונא בר חייא אומר שמואל.

דאמר רב הונא בר חייא אומר שמואל:

לומר: שאין האשה קובעת לה וסת בימי זיבתה!

אמר לך רב הונא בר חייא:

כי אמרינן: "אין אשה קובעת לה וסת בימי זיבתה" - דלא בעיא תלתא זימני למיעקור,

דאמרינן: "דמיה מסולקין",

וכיון דדמיה מסולקין - דיה שעתה.

18. סח, ב

רש"י

עם סילוק ידיה ראתה. ואפילו
הכי אמרת טהורה הלכך מה לי
הפסיקה בטהרה בראשון כו':
מי איכא למאן דאמר כו'. והא
אפילו רבנן בתראי בשני שלה
הוא דקאמרי אבל בראשון דהוי
פתיחת מעיינה ליכא למאן
דאמר דאם בדקה בצהרים
ומצאה טהור דתהוי הפרשה:
וטעיתי שלא שאלתי. שאילו
שאלתי היו מטהרין:
מעיקרא מאי סבר. שלא רצה
לשאול:

"רבי יהודה אומר:

[כל שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה - הרי זו בחזקת טמאה"].

תניא:

"אמרו לו לרבי יהודה:

אלמלי ידיה מונחות בעיניה כל בין השמשות - יפה אתה אומר.

עבשיו, אימר: עם סלוק ידיה ראתה,

מה לי הפרישה בטהרה בשביעי מן המנחה ולמעלה,

מה לי הפרישה בטהרה בראשון".

"בראשון" - מי איכא למאן דאמר?

אין.

והתניא:

"אמר רבי:

שאלתי את רבי יוסי ורבי שמעון כשהיו מהלכים בדרך:

נדה שבדקה עצמה יום שביעי שחרית ומצאה טהורה,

ובין השמשות לא הפרישה,

ולאחר הימים בדקה ומצאה טמאה - מהו?

אמרו לו³⁵²: הרי זו בחזקת טהרה.

ששי?

חמישי?

רביעי?

שלישי?

שני?

מאי?

אמרו לי: לא שנא.

בראשון - לא שאלתי,

וטעיתי שלא שאלתי.

אטו בולהו לאו בחזקת טמאה קיימי?

וכיון דפסק - פסק,

ראשון נמי - כיון דפסק פסק".

ומעיקרא מאי סבר?

הואיל והחזק מעין פתוח.

19. סח, ב

רס"י

מתני'
הזב והזבה. שפסקו והתחילו
 לספור ז' ובדקו יום ראשון
 ושביעי כו':
רבי עקיבא אומר אין להם אלא
שביעי. שמא ראו בינתיים
 וסותרו ספירתן הראשונה:

גמ'
אי אתה מודה בזב שראה קרי.
 בימי ספירו שאינו מונה אותו
 יום דקיימא לך דסותר יום א'
 ומונה לסירוגין:
ונזיר שהילך סככות ופרעות.
 שהן ספק אהל אין אותו יום
 עולה למנין נזירותו ונמצא
 שמונה ל' יום של סתם נזירות
 בסירוגין:
התם. זב שראה קרי:

לטמאה בה כתיב. זאת תורת
 הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע
 וגוי (ויקרא טו) מה זיבה סותרת
 אף קרי סותר אי מה זיבה
 סותרת הכל אף קרי סותר הכל
 תייל לטמאה בה אין לך סתירה
 אלא בטומאתה האמור בה מה
 טומאת קרי יום אחד אף
 סתירתה יום אחד:
ואי משום איחלופי. דלא ליתי
 למנות לסירוגין בזיבה גמורה:
אהל מעליא בעינן. אין נזיר
 מטמא אלא באהל מת ודאי
 כדכתיב (במדבר ו) וכי ימות מת
 עליו במחורת עליו כדאמר
 בכיצד צולין (פסחים פא:):

ורבנן גזור ביה. לסתור אותו יום
 וא"ת אתי לאיחלופי באהל מת
 גמור ולא יסתור אלא יום א':
דרבנן בדאורייתא. אהל ספק
 דרבנן באהל דאורייתא לא
 מיחלף:
אבל הכא. אי חיישינן ולא תמנה
 יום שבינתיים משום דלמא
 חזאי בספק אתי למיחלף בודאי
 דאמרינן מדלא מנינן הני ימים
 ודאי חזאי בינתיים וקא מניא
 לראשון ואתיא למנות ודאי
 רואה בסירוגין:

נראין דברי ר"א מדברי רבי
יהושע. דכיון דחייש רבי יהושע
 לשמא ראה בינתיים היה לו
 לסתור אף הראשון:
ודברי ר"ע מדברי כולן. דבעי
 ספורין ובדוקין:

מתניתין

הזב והזבה שבדקו עצמן: ביום ראשון - ומצאו טהור.
וביום השביעי - ומצאו טהור.
ושאר ימים שבינתיים - לא בדקו.

רבי אליעזר אומר:
הרי הו בחזקת טהרה.
רבי יהושע אומר:
אין להם אלא: יום ראשון,
ויום שביעי בלבד.
רבי עקיבא אומר:
אין להם אלא יום שביעי בלבד.

גמרא

תניא:

"אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע:
לדבריו אתה מונה בסירוגין, והתורה אמרה: "אחר תטהר"³⁵³ (ויקרא טו, כח) -
"אחר" - אחר לכולן,
שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן.
אמר לו רבי יהושע:
ואתה אי אתה מודה: **בזב שראה קרי,**
ובנזיר שהילך סככות ופרעות - שמונה בסירוגין,
והתורה אמרה: "והימים הראשונים יפלו"³⁵⁴ (במדבר ו, יב)!

ורבי אליעזר?

בשלמא התם: **"לטמאה בה"**³⁵⁵ (ויקרא טו, לב) **אמר רחמנא,**
שאינה סותרת אלא יומה.
ואי משום איחלופי - זב בבעל קרי לא מיחלף!
נזיר שהילך³⁵⁶ **סככות ופרעות** - נמי, **מדאורייתא אהל מעליא בעינן,**
ורבנן הוא דגזור,
ורבנן בדאורייתא לא מיחלף.
אבל הכא: אי חיישינן דלמא חזאי בספק - אתי לאיחלופי בודאי.

תני:

"רבי יוסי ורבי שמעון אומרים"³⁵⁷
נראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע,
ודברי רבי עקיבא מדברי כולן.
אבל הלכה כרבי אליעזר."

³⁵³ ואם טהרה מוזכה וסברה לה שבעת ימים ואחר תטהר
³⁵⁴ והזיר ליהנה את ימי נזרו והביא מבש בן שנתו לאשם והימים הראשונים יפלו פי טמא נזרו
³⁵⁵ זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע לטמאה בה
³⁵⁶ הגהות רבי שמחה מדעסוי. גירסת וילנא: על גבי
³⁵⁷ כתב יד

20. סח, ב - סט, א

רפ"י

יום שמיני. כבר עברו ימי הספירה ולא היה סופן בטהרה דלא בדקה יום ז':
לרבי אליעזר. דמכשר בבדיקת שביעי עם הראשון:
מהו. דלרבי יהושע ודאי אין להם אלא שמיני בלבד דאף ע"ג דתליא מילתיה בבדיקה ומונה ימים הבדוקין אפילו בסירוגין הני מילי בראשון ושביעי דחזו לאיצטרופי לחד מנינא אבל שמיני לאו מסדר ספירת הראשון הוא ולא מצטרף ולר' עקיבא נמי אין לו אלא שמיני בלבד שמא ראה בינתים ומכאן ואילך צריך לספור ששה אלא לרבי אליעזר מי מחזקינן כל ז' בטהרה משום בדיקת ראשון דהוה תחלתן בטהרה או לא:
היא היא. טהורין:
לאו רבי אליעזר ורבי יהושע. דאע"ג דפליגי עליה דרבי עקיבא בראשון ושביעי הכא מודו:
לא רבי יהושע ורבי עקיבא. כדפרישית אבל לרבי אליעזר הואיל ותחלתן בטהרה מחזקינן לכולהו בטהרה:

איבעיא להו:

הזב והזבה שבדקו עצמן: יום ראשון,

ויום שמיני - ומצאו טהור,

ושאר הימים - לא בדקו.

סט, א

לרבי אליעזר - מהו?

תחלתן וסופן בעיני - והכא: תחלתן איכא, סופן ליכא,

או דילמא:

תחלתן אף על גב שאין סופן?

אמר רב:

היא היא - תחלתן, אף על פי שאין סופן.

ורבי חנינא אמר:

תחלתן וסופן בעיני,

הכא - תחלתן איכא, סופן ליכא.

מיתבי:

"ושוין בזב ובזבה שבדקו עצמן: יום ראשון,

ויום שמיני - ומצאו טהור,

שאין להם אלא שמיני בלבד".

מאן "שוין"?

לאו רבי אליעזר ורבי יהושע!

לא, רבי יהושע ורבי עקיבא.

21. סט, א-ב

רפ"י

כנותאי אמרה לשמעתייה. בפרק בנות כותים (לעיל דף לג):

דלא בדקה עד שביעי. דלא הוי תחילת ימי ספירה בטרה דלא בדקה בראשון משפרישה בבין השמשות של שלישי לזיבה שראתה בו ביום עד ז' לספירה ותרי קולי אשמועי' רב בספירה:

התם. דאמר רב לעיל דמטהר רבי אלעזר בבודק ראשון ושמיני אשמועינן תחלתן אע"פ שאין סופן:

והכא אשמועינן סופן אע"פ שאין תחלתן. דמשום בדיקת ז' מחזקינן כל ששה לפנינו בטרה הוהיל ופסקה בשלישי ומיהו הפרשה בטרה בעינן דמשהחזק מעין פתוח ליכא לאחזוקי בטרה עד שתבדוק ותמצא שפסק כדאמרינן במתני' דהפרשה בטרה בעינן:

איני. לרב פריך דלא בעי ספורין ובודקין ודאי וקיימא לן בהמפלת (לעיל דף כט): דשבוע קמא בלילות מטבלינן לה כל ליליא דילמא השתא שלמו שבעה של טומאת זכר ביממא לא מטבלינן לה לספוקה ביולדת בזב ולמימר בכל יומא היום כלין ז' נקיים שאחר טומאת לידה ומשום הכי לא מטבלינן לה דאי נמי מתרמי האידנא ז' של נקיים משום דטבילה בזמנה מצוה ונדה ויולדת טבילתן בלילה וזבה טבילתה ביום לא הוהיל ספירה הוהיל ולא ספירה בפנינו עד שתשב בפנינו שבוע טהור:

יום אחד טמא ראיתי. ואיני יודע אימתי ואפילו היום י"ל זהו ואינה יודעת אם יום ראיתיה בימי נדה אם בימי זבה מטבלינן אותה משום טבילה בזמנה מצוה:

תשע טבילות ז' לנדה ותרת זיבה. וכגון דאתאי לקמן ביממא ומטבלינן אותה הלילה שמא נדה היא והלילה כלו ז' ימי נדה וכן לליל יום ז' וכן כל ליל שבוע זה וטפי לא איכא לספוקי ותרת זיבה ביממא ביומא דאתאי לקמן מטבלינן לה דלמא אתמול חזאי וימי זיבה הוו והואי שומרת יום כנגד יום ולמחר נמי טבילה דילמא ביומא דאתאי לקמן הוא דחזאי וטפי ליכא לספוקי אבל אתאי לקמן בליליא איכא ז' טבילות ח' לנדה וז' לזיבה דההוא ליליא גופיה איכא לספוקי השתא זמן טבילתה וכן כל לילות שבוע זה ולמוצאי שביעי נמי טבילה משום דילמא בליליא דאתאי קמן חזאי והשתא הוהיל זמן טבילה והאי דלא קא תני ז' טבילות משום מילתא דלא פסיקא היא דהא כי אתיא ביממא ליכא אלא ט' אבל ט' פסיקא ליה דבציר מהכי ליכא והכי מוקי לקמן:

מאי עבידתיהו. אם באתה ביום או בלילה ואומרת בין השמשות טמא ראיתי אין כאן טבילה יתירתא דהא כי אמרה נמי יום טמא ראיתי ואיני יודע מתי אם בימי נדה ואם בימי זיבה מספקי ליה דילמא האידנא ביום שבאת לפנינו חזאי:

תמני לנדה. כגון באת לפנינו בין השמשות של ערב שבת טובלת מיד בלילי שבת שמא השתא זמן טבילתה וכן כל שבוע זה ולילי שבת הבאה שמא בין השמשות שבאת לפנינו ראתה ולילה היא ומשכה ז' ימי נדה עד עכשיו ולפי שיום שבת היה תחלת נדתה הרי ח' טבילות לנדה ותלת לזיבה דמטבלינן לה בין השמשות דאתאי לקמן דילמא בין השמשות דאתמול חזאי ומיום ה' בשבת היה ושמרה ערב שבת כנגד יום ה' וטובלת בין השמשות עד שלא תחשך דשמא עדיין יום הוא וראוי לטבילת זב ולמחר בשבת נמי טבילה שמא בין השמשות דאתמול כשבאת לפנינו ראתה ומיום ששי היה והיום טובלת ליום כנגד יום ובאחד בשבת נמי טבילה משום ספק ההוא בין השמשות גופיה שמא לילה הוא כשראתה ובאת לפנינו ובכל יום השבת הוי ראשון וא' בשבת הוי שימור וטבילה:

אמר רב ששית אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב:

נדה שהפרישה בטרה בשלישי שלה - סופרתו למנין שבועה נקיים.

"נדה" - ספירה למה לה!

אלא,

אימא: זבה שהפרישה בטרה בשלישי שלה - סופרתו למנין שבועה נקיים.

אמר ליה רב ששית לרב ירמיה בר אבא:

רב כנותאי אמרה לשמעתייה!?

דאמרי: יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבועה!

כי קאמר רב: לבר משלישי.

"בר משלישי"!? פשיטא!

לא צריכא כגון דלא בדקה עד שביעי,

ואשמועינן התם: תחלתן, אף על פי שאין סופן.

והכא קא משמע לן: סופן אף על פי שאין תחלתן.

דמהו דתימא: תחלתן אף על פי שאין סופן - הוא דאמרינן דאוקמינהו אחזקינהו,

אבל סופן אף על פי שאין תחלתן - לא,

קא משמע לן.

איני?

והא כי אתא רבין אמר:

מתיב רבי יוסי ברבי חנינא: "טועה",

ולא ידענא מאי תיובתיה.

וקיימא³⁵⁸ לן: שבוע קמא דאתיא לקמן - בלילותא מטבלינן לה,

ביממא - לא מטבלינן לה.

ואי סלקא דעתך: לא בעינן ספורין לפנינו - ביממא נמי נטבלינה!

דילמא יולדת זכר בזב היא, ועבדה לה ספורין!

אלא לאו שמע מינה: בעינן ספורין בפנינו!

ולאו מי אוקימנא פרבי עקיבא!?

דאמר בעינן ספורין לפנינו.

ומנא תימרא דלרבנן לא בעינן ספורין לפנינו?

דתנן:

"טועה שאמרה: 'יום אחד טמא ראיתי' - מטבלינן אותה: תשע טבילות,

שבוע - לנדה,

ותרי - לזיבה.

"בין השמשות טמא ראיתי" - מטבלינן אותה:

אחת עשרה טבילות.

"אחת עשרה" - מאי עבידתיהו?

אמר רב ירמיה מדפתי:

כגון: שבאת לפנינו בין השמשות,

והוין תמני לנדה,

ותלת לזיבה.

³⁵⁸ הגהות הב"ח. גירסת וילנא: דקיימא

22. סט, ב

רפ"י

מתני'

מטמאין במשא. בגמרא פריך כל מת נמי מטמא במשא ומשנין באבן מסמא דשאר מתים לא מטמו הכא מטמו מדרבנן הואיל ומחיים מטמו באבן מסמא מדאורייתא שהרי מטמאין מושב כל שתחיהם גזור בהו רבנן לאחר מיתה כדמפרש טעמא בגמרא גזרה שמא יתעלפה:

עד שימוק הבשר. דמהשתא הוי מת ודאי:

עובד כוכבים שמת. אע"ג דמחיים הרי הוא כזב לכל דברין ולטמא באבן מסמא משמת טהור מלטמא באבן מסמא כדמפרש בגמרא הואיל וטומאת זיבה שעליו מחיים אינה אלא מדברי סופרים:

כל הנשים מחזקינן להו כנדות. ומטבילין כלים שהיו עליהן סמוך ליציאת נשמה וטעמא מפרש בגמרא:

גמ'

כדכתיב והיתית אבן חדא ושומת על פוס גובא. לשון מסמא קא מפרש דהיינו אבן כבדה העשויה להינח ואינה מטלטלת הלכך כשהיא על גבי כלים ומת נתון עליה אין זה משא הואיל ואינה ראויה להטלטל עמו:

מאי טעמא. גזור רבנן בזב וזבה לטמא אף לאחר מיתה באבן מסמא:

גזרה שמא יתעלפה. פאשמיי"ר ודומה למת ואי אמרת זב מת לא מטמא בזב חי אתי נמי לטהורי כי האי:

מתניתין

הזב,

והזבה,

והנדה,

והיולדת,

והמצורע - שמתו:

מטמאין במשא עד שימוק הבשר.**נכרי שמת - טהור מלטמא במשא.****בית שמאי אומרים:****כל הנשים מתות נדות.****ובית הלל אומרים:****אין נדה אלא שמתה נדה.**

גמרא

מאי "במשא"?

אלימא במשא ממש - אטו כל מת מי לא מטמא במשא!?

אלא מאי "במשא"? באבן מסמא.

דכתיב: "והיתית אבן חדא ושמת על פוס גבא"³⁶⁰ (דניאל ו, יח).

מאי טעמא?

אמר רב:

גזרה שמא יתעלפה.

תנא:

"משום רבי אליעזר אמרו:**עד שיבקע פריסו".**

³⁶⁰ והיתית אבן חדא ושמת על פוס גבא וחתמה מלקא בעוקתה ובעוקת רבן בנהי די לא תשנא צבו בדניאל

23. סט, ב - עא, א

רפ"י

"נכרי שמת - טהור מלטמא במשא".

תנ"א:

"אמר רבי³⁶¹

מפני מה אמרו נכרי שמת טהור מלטמא במשא?

לפי שאין טומאתו מחיים מדברי תורה, אלא מדברי סופרים".

תנו רבנן:

שנים עשר דברים שאלו אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע בן חנניא:

שלושה דברי חכמה,

שלושה דברי הגדה,

שלושה דברי בורות,

שלושה דברי דרך ארץ.

"שלושה דברי חכמה -

הזב והזבה והנדה והיוולדת והמצורע שמתו - עד מתי מטמאין במשא?

אמר להן: עד שימוק הבשר.

בת משולחת - מה היא לכהן?

מי אמרין: קל וחומר: ומה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום,

זו שאיסורה שוה בכל - אינו דין שבנה פגום?

או דילמא:

מה לאלמנה לכהן גדול שהיא עצמה מתחללת?

אמר להן: ^היא תועבה, ואין בניה תועבין.

שני מצורעין שנתערבו קרבנותיהן זה בזה,

וקרב קרבנו של אחד מהן,

ומת אחד מהן,

השני מה תהא עליו?

אמר להן: כותב נכסיו לאחרים, והוי עני, ומביא חטאת העוף הבאה על הספק.

והאיכא אשם!

אמר שמואל:

כשקרוב אשמו.

אמר רב ששת:

גברא רבה כשמואל, לימא פי האי מילתא!?

כמאן?

אי כרבי יהודה - האמר: אשם קבעה,

וכיון דקבעה לה אשם בעשירות לא מצי מייתי חטאת בדלות!

דתנן:

"מצורע שהביא קרבן עני והעשיר,

או עשיר והעני - הפל הולך אחר חטאת,

דברי רבי שמעון.

ורבי יהודה אומר:

הפל הולך אחר אשם.

רבי אליעזר בן יעקב אומר:

הפל הולך אחר צפורים" (נגעים יד, יא).

ואי כרבי שמעון,

דאמר: חטאת קבעה - אף על גב דלא קרב אשם - ניתי אחר,

דהא שמעינן ליה לרבי שמעון,

דאמר: ליתני ולתני!

דתנ"א:

דברי חכמה. הלכה:

דברי בורות. שטות:

בת משולחת. ישראל שהחזיר גרושתו

משניסת לאחר והוליד בת: אלמנה

אינה אסורה אלא לכ"ג:

בנה פגום. חלל דכתיב (ויקרא כא) לא

יחלל זרעו:

זו שאיסורה שוה בכל. בישראל

ובכהנים אסור להחזיר גרושתו

משניסת:

היא עצמה. משניסת לכהן גדול

מתחללת שאם מת אסורה להנשא

להדיוט ואם היתה כהנת נפסלת מן

התרומה בביאתו דכתיב לא יחלל זרעו

בעמיו ועמיו זו אשתו:

היא תועבה. במחזיר גרושתו כתיב

(דברים כד) כי תועבה היא:

השני מה תהא עליו. היאך יטהר

לקדשים שאילו היה מצורע חבירו חי

אע"פ שנתערבו קרבנותיהם זה יקרב

לשם מי הוא וזה יקרב לשם מי שהוא

או אם מת האחד והיו שני הקרבנות

בפנינו היו הקרבנות מתים וזה מקריב

קרבן אחר אבל עכשיו אינו יכול

להקריב את זה שמא של מת הוא והוי

חטאת שמתו בעליה וקרבן אחר נמי

אינו יכול להביא שמא אותו שקרב היה

שלו ונפטר ונמצא מביא חולין לעזרה

ואינו יכול להתנות בנדבה שאין חטאת

באה נדבה ואפי' לרבי שמעון דאמר

לקמן אשם קרב מספק על תנאי אם

הוא חייב אשם הרי זה לאשם ואם לאו

הרי זה שלמי נדבה הני מילי אשם שמתן

דמו דומה לשלמים אבל חטאת שאין

מתן דמה דומה לשלמים אינו יכול

להתנות ולומר אם קרבה חטאתי הרי

חטאת זו שלמי נדבה דמתן דמה היכי

ליעביד ליעביד ארבעה מתנות ולמעלה

מחוט הסיקרא שמא שלמי נדבה נינהו

ואם שתי מתנות ולמטה מחוט הסיקרא

שמא חטאת הוא:

והוי ליה עני. וראוי להביא בדלות

וחטאת העוף באה בספק ואין שם

משום מביא חולין בעזרה:

והא איכא אשם. ששוה בעשיר ובעני

והיאך הוא מביא אשם מספק דלמא

מייתי חולין בעזרה:

אמר שמואל. הך תקנתא דרבי יהושע

כשהביא את אשמו קודם מיתת חבירו

אבל אם לא קרב אין לו תקנה:

אי כרבי יהודה. דאמר אין אשם בא על

תנאי ומשום הכי ליכא תקנתא באשם:

הא אמר אשם קבע. ואם קרב את אשמו

לית ליה תקנתא בחטאת דאשם שהביא

בעשירות קבע את שאר קרבנותיו

בעשירות ואין יכול להביא את חטאתו

עני:

מצורע שהביא. אחד מקרבנותיו:

והעשיר. עד שלא הספיק להביא את

כולו או עשיר והעני:

הכל הולך אחר חטאת. אם הביא חטאת

בדלות מקריב נמי עולתו בדלות ואם

בעשירות מקריב נמי עולה בעשירות:

אחר אשם. אם כשהקריב אשמו היה

עשיר יקריב את האחרים בעשירות:

אחר צפורים. שתי צפרים חיות טהורות

שהיה כהן מטהר בהם את המצורע

שבעה ימים קודם תגלחתו ולא קרבן

הן ושוות בעשיר ובעני ואם באותה שעה

היה עשיר מביא כל קרבנותיו בעשירות

וטעמא דכולהו מפרש בכריתות אשר

לא תשיג ידו בטהרתו רבי שמעון סבר

טהרתו דבר המכפרו ורבי יהודה סבר

דבר המכשירו והיינו אשם שממנו נותן

על הבהונות ורבי אליעזר סבר דבר

הגורם לו טהרה ומאי נינהו צפורין:

ואי כרבי שמעון. דאמר אשם לא קבע

והלכך אפילו הקריב את אשמו כשהוא

עשיר יכול להביא חטאת עני כמה ליה

לשמואל לאוקמו כשקרב אשמו כשהוא

עשיר יכול להביא חטאת עני אפילו לא

קרב נמי איכא תקנתא באשם לאתויי

אשם מביתו ולומר אם קרבן שקרב של

חבירי הרי זה שלי ואם שלי היה הרי זה

לשלמים:

³⁶¹ בכתב יד מינכן ובתוספתא הגירסה: רבי שמעון

רש"י

למחרת. בספק מצורע קאי וקאמר למחר של טבילתו שהוא יום הבאת קרבנותיו מביא את אשמו כו' :

שחיטתו בצפון ומתן בהונות וליום ולילה. כחומר אשם ותנופה וסמיכה וחזה ושוק כחומר שלמים דבאשם ליכא סמיכה כדאמרינן במנחות בפי שתי מדות :

לביית הפסול. דלמא לא מצורע הוא והוי שלמים וממעט זמן אכילתו ששורף את הנותר ליום ולילה והיה לו לאוכלו בשני ימים :

כוותיה בחדא. דאשם לא קבע :
ופליג עליה בחדא. שאין אשם בא על תנאי :
בן השונמית. שהחיה אלישע מהו שיטמא לאחר שהחיהו מי חשוב כמת :
נחכם להן. נתיישב בדבר :

"אמר רבי שמעון:

למחרת מביא אשמו ולוגו עמו, ומעמידו בשער נקנור,

ומתנה עליו, ואומר: אם מצורע הוא - הרי אשמו ולוגו עמו, ואם לאו - אשם זה יהא שלמי נדבה,

ואותו אשם: טעון^א שחיטתו בצפון,

וטעון: מתנת,

בהונות,

וסמיכה,

ונסכים,

ותנופת חזה ושוק,

ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה,

ולא הודו לו חכמים לרבי שמעון,

מפני שמביא קדשים לביית הפסול!"

שמואל סבר לה כרבי שמעון בחדא,

ופליג עליה בחדא.

שְׁלֵשָׁה דְּבָרֵי אַגְדָּה:

כתוב אחד אומר: "מי לא אחפץ במות המת"³⁶² (יחזקאל יח, לב), וכתוב אחד אומר: "מי חפץ ה' להמיתם"³⁶³ (שמואל א' ב, כה)!

כאן - בעושין תשובה,

כאן - בשאין עושין תשובה.

כתוב אחד אומר: "אשר³⁶⁴ לא ישא פנים ולא יקח שחד"³⁶⁵ (דברים י, ז).

וכתוב אחד אומר: "ישא ה' פניו אליך"³⁶⁶ (במדבר ו, כו)!

כאן קודם גזר דין כאן לאחר גזר דין.

כתוב אחד אומר: "מי בחר ה' בציון"³⁶⁷ (תהילים קלב, יג),

וכתוב אחד אומר: "מי על אפי ועל חמתי היתה העיר הזאת,

למן היום אשר בנו אותה עד היום הזה"³⁶⁸ (ירמיה לב, לא)!

כאן - קודם שנשא שלמה את בת פרעה.

כאן - לאחר שנשא שלמה את בת פרעה."

"שְׁלֵשָׁה דְּבָרֵי בּוֹרוֹת":

אשתו של לוט מהו שתטמא?

אמר להם: מת - מטמא,

ואין נציב מלח מטמא.

בן שונמית מהו שיטמא?

אמר להן: מת - מטמא,

ואין חי מטמא.

מתים לעתיד לבא - צריכין הזאה שלישי ושביעי,

או אין צריכין?

אמר להן: לכשיחיו נחכם להן.

איכא דאמרי:

"לכשיבא משה רבינו עמהם".

³⁶² מי לא אחפץ במות המת נאם אדני יהוה והשיבו וחי

³⁶³ אם יחטא איש לאיש ופללו אלהים ואם ליהוה יחטא איש מי יתפלל לו ולא ישמעו לקול אביהם מי חפץ יהוה להמיתם

³⁶⁴ גירסת וילנא: כי

³⁶⁵ מי יהוה אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד

³⁶⁶ ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום

³⁶⁷ מי בחר יהוה בציון אנה למושב לו

³⁶⁸ מי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה ועד היום הזה להסירה מעל פני

עב

רפ"י

לאוהביו משגר ממה שלפניו. כך חכמה שהיא לאוהביו של מקום נתנה להם מפיו ולא מאוצר אחר:
מאי קמ"ל. למה ליה למימר להו ירבה בישיבה הואיל וברחמים הדבר תלוי:
ויקדש עצמו. לשמש בצניעות:
שמשהין. להוציא את הזרע:

"שְׁלֹשָׁה דְּבָרֵי דְרָדָן אָרְגָן":

מָה יַעֲשֶׂה אָדָם וְיִחַסֵּם?

אָמַר לָהּ: יִרְבֶּה בִּישִׁיבָה,

וַיִּמְעַט בְּסַחֲוֶרָה.

אָמְרוּ: הֲרַבָּה עָשׂוּ בֵּן וְלֹא הוֹעִיל לָהֶם!

אָמַר לָהּ³⁶⁹: יִבְקֶשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהַחֲכָמָה שָׁלוּ,

שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי ה' יִתֵּן הַחֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתִבְוֵנָה" (משלי ב, ו).

תני רבי חיאיא:

"מְשַׁל לְמַלְךְ בְּשֵׁר וְדָם שֶׁעָשָׂה סְעוּדָה לַעֲבָדָיו,

וּמְשַׁגֵּר לְאוֹהָבָיו מִמָּה שֶׁלִּפְנָיו".

מאי קא משמע לן?

דהא בלא הא לא סגי.

מָה יַעֲשֶׂה אָדָם וְיִתְעַשֵּׂר?

אָמַר לָהּ: יִרְבֶּה בִּסַּחֲוֶרָה,

וְיִשָּׂא וְיִתֵּן בְּאִמּוֹנָה.

אָמְרוּ לוֹ: הֲרַבָּה עָשׂוּ בֵּן וְלֹא הוֹעִילוּ!

אָמַר לָהֶם: יִבְקֶשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהַעוֹשֵׁר שָׁלוּ.

שֶׁנֶּאֱמַר: "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב"³⁷⁰ (חגי ב, ח).

מאי קא משמע לן?

דהא בלא הא לא סגי.

מָה יַעֲשֶׂה אָדָם וְיִהְיוּ לוֹ בָּנִים זְכָרִים?

אָמַר לָהֶם: יִשָּׂא אִשָּׁה הַהוֹגֵנֶת לוֹ,

וַיִּקְדָּשׁ עַצְמוֹ בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ.

אָמְרוּ: הֲרַבָּה עָשׂוּ בֵּן וְלֹא הוֹעִילוּ!

אָמַר לָהֶם: יִבְקֶשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהַבָּנִים שָׁלוּ,

שֶׁנֶּאֱמַר: "הִנֵּה נִחַלְתָּ ה' בָּנִים שְׂכָר פְּרֵי הַבֶּטֶן" (תהילים קכז, ג).

מאי קא משמע לן?

דהא בלא הא לא סגי.

מאי "שְׂכָר פְּרֵי הַבֶּטֶן"?

אמר רבי חמא ברבי חנינא:

בשכר שמושהין עצמן בבטן כדי שתזריע אשתו תחילה,

נותן לו הקדוש ברוך הוא שכר פרי הבטן.

³⁶⁹ כתב יד מינכן וילקוט שמעוני. וגם בהמשך. גירסת וילנא: אלא

³⁷⁰ לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת

24. עא, א

רש"י

פחדא צמית. דאגת יראה כי הכא מפני פחד כרכום והגיע שעת וסתה ולא בדקה טהורה שהחרדה מסלקת הדמים: **ביעתותא.** הבהלות פתאום שאדם רואה או שומע נהל מרפיא: **אלא הא דתנן כל האנשים.** המתים מחזקין להו כזבין סמוך למיתתן ואי טעמייהו דב"ש משום ביעתותא דמלאך המות זכרים היכי מטמאו הא זכר אינו מטמא באונס דקרינן ביה מבשרו ולא מחמת אונסו: **אלא טעמייהו דב"ש.** מדרבנן משום כבוד זבין התקינו שיהו מטבילין כלים של סמוך למיתה אף על פי שלא נגעו בהם לאחר מיתה: **[כלים].** אף הכלים של קודם למיתה: **מתביישין.** שאפילו במיתתן הם משונן מכל אדם:

"בית שמאי אומרים: כל הנשים מתות נדות".

מאי טעמייהו דבית שמאי?

אי נימא: משום דכתיב: **"ותתהלל המלכה"**³⁷¹ (אסתר ד, ד).

ואמר רב: מלמד שפרסה נדה - הקא נמי אגב ביעתותא דמלאכא דמותא חזיא - והאנן תנן: **"שחרדה מסלקת את הדמים"** (נדה לט.)!

הא לא קשיא:

פחדא - צמית,

ביעתותא - מרפיא.

אלא הא דתנן:

"בית שמאי אומרים:

כל האנשים מתים זבין.

ובית הלל אומרים:

אין זב אלא מי שמת זב,

אקרי כאן **"מבשרו"**³⁷² (ויקרא טו, ב) - ולא מחמת אונסו.

אלא טעמא דבית שמאי:

כדתניא:

"בראשונה: היו מטבילין כלים על גבי נדות מתות,

והיו נדות חיות מתביישות.

התקינו: שיהו מטבילין על גבי כל הנשים,

מפני כבודן של נדות חיות.

בראשונה: היו מטבילין על גבי זבין מתין,

והיו זבין חיון מתביישין.

התקינו: שיהו מטבילין על גבי כל האנשים,

מפני כבודן של זבין חיים."

³⁷¹ ותבאנה נערוות אסתר וסריסיה וניגידו לה ותתהלל המלכה מאד ותשלח מגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא קבל דברו אל בני ישראל ואמרתם אלהם איש איש מי יהיה זב ממשרו זוכו טמא הוא ³⁷²

25. עא, א

רש"י

מתניתין

האשה שמתה, ויצאה ממנה רביעית דם - מטמאה משום כותם.

ומטמאה באהל.

רבי יהודה אומר:

אינה מטמאה משום כותם,

מפני שנעקר משמתה.

ומודה רבי יהודה:

ביושבת על משבר, ומתה, ויצאה ממנה רביעית דם - שהיא מטמאה משום כותם.

אמר רבי יוסי:

לפיכך, אינה מטמאה באהל.

גמרא

מכלל דתנא קמא סבר: אף על גב דנעקר דם משמתה - מטמאה משום כותם.

אמר זעירי:

מקור מקומו טמא - איכא בינייהו.

מתני'

מטמא משום כותם. דדם נדה
במשהו דאי משום טומאת מת
לא מטמא אלא ברביעית:ומטמא באהל. אם כל הרביעית
יחד:שמתמאה משום כותם. שנעקר
מחיים:

גמ'

לת'ק מקור מקומו טמא. הילכך
אף על גב שנעקר לאחר מיתה
מטמא בנדות מפני שהיה במקור
מחיים ואע"ג דלאחר מיתה לאו
רואה היא:

26. עא, א-ב

רס"י

באהל נמי מטמא. בתמיה הרי יוצא מחיים:
דס תבוסה איכא בנייהו. לרי יהודה הואיל וספק הוא ספק אם נעקר כולו מחיים ספק נעקר מקצתו לאחר מיתה הוה דס תבוסה ומדרבנן מטמא באהל דמדאורייתא עד שתהא רביעית לאחר מיתה ורי יוסי סבר האי לאו דס תבוסה הוא דכיון דכורעת לילד הוא כולו נעקר מחיים:
איזהו דס תבוסה. דאמרינן בפירקין דלעיל (דף סב:): דטומאתו דרבנן:
בחייו ובמותו. שהתחילה הרביעית לצאת מחיים ספק כולו מחיים ספק כולו במותו זהו דס תבוסה וטמא מדרבנן באהל כדאמרי בפירקין דלעיל דס תבוסה דרבנן:
וחכ"א. זה אינו הואיל ואיכא לספוקי שמא כולו במותו הוה ליה ספק טומאה דאורייתא ברה"י וספקו טמא:
אלא איזהו דס תבוסה. דטומאתו מדברי סופרים:
הרוג שיצא כו'. דפשיטא לן דלא נפיק מיניה רביעית שלמה לאחר מיתה וספק רובו מחיים כו' רבותא אשמעינן דאע"ג דמספקא לן אי רובו מחיים גזר עליה טומאה ומיהו אי הוה נמי רובא לאחר מיתה אין טומאתו מן התורה דרביעית שלמה דמת בעינן ומיהו אי הוה פשיטא לן דרובא מחיים לא גזרו עליה:
שראשון ראשון נפסק. שאין זב בקילוח אלא נוטף והלכך אפי' היה רוב לאחר מיתה טהור שהרי מתחילה דס נפל מחיים בתוך הגומא ואח"כ נפל דס מיתה עליו טיפין טיפין כל טיפה וטיפה שנפלה בטלה בדם הראשון שהיה בגומא מחיים והיכא אמרי דס תבוסה בשוכב על הארץ ודמו זב ואינו נפסק ההוא כי הוי לאחר מיתה רובא אזלינן בתריה מדרבנן ואי נמי מספקא לן גזר בה טומאה:
דאין דס מבטל דס. בפרק כסוי הדם:
שותת לארץ. שאינו נוטף אלא שותת ואינו נפסק הילכך לא מבטל ההוא דלאחר מיתה שהוא הרבה אבל נוטף ראשון בטל ואפילו טפה שלאחר מיתה מרובה בטלה שלא נפל ביחד:

"ומודה רבי יהודה:
ביושבת על משבר, ומתה, ויצאה ממנה רביעית דם - שהיא מטמאה משום פתם.
אמר רבי יוסי:
לפיכך, אינה מטמאה באהל".

מקלל דתנא קמא סבר: באהל נמי מטמא.

אמר רב יהודה:
דס תבוסה איכא בנייהו.

דתניא:

"איזהו דס תבוסה?"

פירש רבי אלעזר ברבי יהודה:

הרוג שיצא ממנו דם: בין בחייו,

בין במותו,

ספק בחייו יצא,

ספק במותו יצא,

ספק בחייו ובמותו - זהו "דס תבוסה".

וחכמים אומרים:

ברשות היחיד - ספקו טמא.

ברשות הרבים - ספקו טהור.

אלא איזהו "דס תבוסה"?

הרוג שיצא הימנו רביעית דם בחייו ובמותו, ועדיין לא פסק:

ספק רובו בחייו ומיעוטו במותו,

ספק מיעוטו בחייו ורובו במותו - זהו "דס תבוסה".

רבי יהודה אומר:

הרוג שיצא ממנו רביעית דם, והיה מוטל במטה, ודמו מטפטף לגומא - טמא,

מפני שהטפה של מיתה מעורבת בו.

וחכמים מטהרין,

מפני שראשון ראשון נפסק.

עא,ב

שפיר קאמרי ליה רבנן לרבי יהודה.

רבי יהודה לטעמיה,
 דאמר: אין דם מבטל דם.

רבי שמעון אומר:

צלוב על העץ, שדמו שותת לארץ, ונמצא תחתיו רביעית דם - טמא.

רבי יהודה מטהר.

שאני אומר: טפה של מיתה עומדת לו על גב העץ".

ורבי יהודה, נימא איהו לנפשיה שאני אומר: "טפה של מיתה עומדת על גב המטה"!

שאני במטה דמתלחלה.

27. עא, ב

רש"י

מתני'

מערה מים לפסח. מכלי אל כלי לרחוץ בו את בשר הפסח אבל במים אינה נוגעת שהיא טבולת יום שטבלה לסוף שבועיים ואין לה הערב שמש עד יום שמונים שהוא תכף להבאת כפרתה והכתוב עשאה טבולת יום דכתיב (ויקרא יב) בכל קדש לא תגע וקיי"ל בכל קדש לרבות את התרומה וטבול יום שני הוא וכשהיא מערה אינה נוגעת במים אלא בכלים ושני אינו מטמא כלי:

חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת. שהוא ראשון לקדשים אבל לחולין לא הילכך אפילו נוגעת במים אם תרצה שהמים חולין הם וטבול יום שני הוא ואין שני עושה שלישי בחולין ואף ע"פ שהמים הללו נעשים על טהרת הקדש שהרי לרחיצת פסח עשויות לא מהני בהו שני דחולין הנעשה על טהרת הקדש לאו כקדש דמו:

גמ'

נוגעת. במים לא:

כקדש דמו. ומהני בהו שני:

מתניתין

בראשונה: היו אומרים היושבת על דם טוהר³⁷³ - היתה מערה מים לפסח. חזרו לומר: הרי היא כמגע טמא מת לקדשים, בדברי בית הלל. בית שמאי אומרים: אף בטמא מת.

גמרא

"מערה" - אין,

נוגעת - לא.

אלמא: חולין שנעשו על טהרת הקדש - כקדש דמו.

אימא סיפא: "חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים".

"לקדשים" - אין,

לחולין - לא.

אלמא: חולין שנעשו על טהרת הקדש - לאו כקדש דמו.

מתניתין - מני?

אבא שאול היא.

דתניא:

"אבא שאול אומר:

טבול יום תחילה לקדש - לטמא שנים, ולפסול אחד".

³⁷³ המשניות, כתב יד מינכן וכן העתיקו הראשונים. גירסת וילנא: טהור

28. עא, ב

רפ"י

מתני'

ומודים שאוכלת במעשר. כדין טבול יום:
וקוצה לה חלה. עד שלא תקרא עליה שם ומנחתה בכלי:
ומקפת. ומקרבת הכלי אצל העיסה כמו אקפינהו ולא אדמו בשחיטת חולין (דף נ.) וכמו אין מקיפין שתי חביות במסי ביצה (דף לב:) ובגמרא מפרש דמצוה לתרום מן המוקף מן הקרוב לדבר שהוא תורם עליו:
ואם נפל מרוקה. דהווי להו משקים היוצאין מן הטבול יום וטהורים כדתניא בגמרא:
צריכה טבילה. ליל שמונים לתרומה מפני שטבולת יום ארוך היא והסיחה דעתה מן התרומה ואם ישראלית היא טובלת לביאת מקדש:
אינה צריכה. אבל לקדשים מודו ב"ה דקיימא לן (חגיגה דף כא.) האונן ומחוסר כפורים צריכין טבילה לקדש הילכך לאחר שהביאה כפרתה טובלת לקדשים:

גמ'

לאו כחלה דמו. ולא מהני בהו שני:

מתניתין

ומודים: שהיא - אוכלת במעשר,
וקוצה לה חלה,
ומקפת,
וקורא לה שם.

ואם נפל מרוקה,
ומדם טהרה: על כפר של תרומה - שהוא טהור.

בית שמאי אומרים:
צריכה טבילה באחרונה.
ובית הלל אומרים:
אינה צריכה טבילה באחרונה.

גמרא

דאמר מר:
"טבל ועלה אוכל במעשר" (נגעים יד, ג).

"וקוצה לה חלה"
 חולין הטבולין לחלה - לאו כחלה דמו.

"ומקפת"

דאמר מר: **"מצוה לתרום מן המוקף"**.

"וקורא לה שם"

סלקא דעתך אמינא: נגזור דלמא אתי למנגע בה מאבראי,
 קא משמע לן.

"ואם נפל מרוקה"

דתנן:

"משקה טבול יום" (משקין היוצאין ממנו)³⁷⁴ **כמשקין הנוגע בהם,**
ואלו ואלו - אינן מטמאין,

חוג - ממשקה הזב, שהוא אב הטומאה" (טבול יום ב, א).

"בית שמאי ..."

מאי בינייהו?

אמר רב קטינא:
 טבול יום ארוך איפא בינייהו.

³⁷⁴ מילים אלו בסוגריים בוילנא אינם מגוף המשנה ואינן מופיעות במשנה. כתבתי בעבר שאלו כנראה פרושים מאוחרים שהוכנסו לטקסט הגמרא

29. עא, ב - עב, א

רש"י

מתניתין

הרואה יום אחד עשר, וטבלה לערב, ושמש³⁷⁵:

בית שמאי אומרים:

מטמאין משכב ומושב,

וחייבין בקרבן.

ובית הלל אומרים:

פטורים מן הקרבן.

עב, א

טבלה ביום של אחריו, ושמש³⁷⁵ את ביתה, ואחר כך ראתה:

בית שמאי אומרים:

מטמאין משכב ומושב,

ופטורין מן הקרבן.

ובית הלל אומרים:

הרי זה גרמון.

ומודים:

ברואה בתוך אחד עשר יום, וטבלה לערב, ושמש³⁷⁵ - שמטמאין משכב ומושב,

וחייבין בקרבן.

טבלה ביום של אחריו, ושמש³⁷⁵ - הרי זו תרבות רעה,

ומגען,

ובעילתו - תלויו.

גמרא

תנו רבנן:

"ושוין: בטובלת לילה לזבה - שאינה טבילה.

ושוין: ברואה בתוך אחד עשר יום, וטבלה לערב, ושמש³⁷⁵ - שמטמאין משכב ומושב,

וחייבין בקרבן.

לא נחלקו אלא ביום אחד עשר יום:

שבית שמאי אומרים: מטמאין משכב ומושב,

וחייבין בקרבן.

ובית הלל: פוטורין מקרבן.

אמרו להן **בית שמאי לבית הלל**:

מאי שנא יום אחד עשר, מיום תוך אחד עשר?

אם שיהיה לו לטומאה, לא ישוה לו לקרבן?

אמרו להן **בית הלל לבית שמאי**:

לא אם אמרת בתוך אחד עשר יום שכן יום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה,

תאמרו ביום אחד עשר שאין יום שלאחריו שנוצטרף עמו לזיבה?

אמרו להם **בית שמאי**:

השוו מדותיכם!

אם שיהיה לו לטומאה - ישוה לו לקרבן!

ואם לא שיהיה לו לקרבן - לא ישוה לו לטומאה?

אמרו להם **בית הלל**:

אם הביאנוהו לידי טומאה להחמיר - לא נביאהו לידי קרבן להקל!

ועוד, מדבריכם אתם נושבין! שאתם אומרים: טבלה יום שלאחריו, ושמש³⁷⁵,

ואחר כך ראתה - מטמא משכב ומושב,

ופטורה מן הקרבן.

אף אתם השוו מדותיכם!

אם שיהיה לו לטומאה - ישוה לו לקרבן!

ואם לא שיהיה לו לקרבן - לא ישוה לו לטומאה?

אלא להחמיר ולא להקל,

הכא נמי להחמיר ולא להקל."

מתני'
הרואה יום י"א. שהיא סוף ימי
זוב ואין יום שלאחריו מצטרף
עמו לזיבה:

משכב ומושב. אפילו בעלה
מטמא משכב ומושב לטמא
אוכלין ומשקין שהוא כבועל
שומרת יום כנגד יום דקסבר יום
י"א בעי שימור:

וב"ה פוטורין מן הקרבן. דלא
בעי שימור אבל לענין טומאה
מודו מדרבנן להחמיר גזרה יום
י"א אטו תוך י"א יום דמטמאה
בועלה מדאורייתא עד שתספור
קצת יום המחרת כדיליף לקמן
מיהיה לה:

טבלה יום שלאחריו. דעבדה
שימור קצת ושימור מעליא הוא
אלא שתוך י"א יום אסור לעשות
כן שלא תבא לידי ספק שמא
תראה לאחר תשמיש ומצטרפין
הימים לזיבה ואין טבילתה
טבילה:

מטמאין משכב ומושב. ואפילו
בועלה מדרבנן גזרו אטו תוך י"א
יום:

ופטורין מן הקרבן. דהא עבדי
שימור ואע"פ שחזרה וראתה
אין מצטרפין לזיבה שהרי
תחילת נדה היא:

גרגרן. ממחר לחטוא שמא ירגיל
בכך תוך י"א אבל לענין טומאה
טהור:

וחייבין בקרבן. ואפילו לא
תראה למחר דהא בעי שימור
והרי בעל זבה קטנה:

טבלה יום שלאחריו. דעבדה
קצת שימור ושמשה:

ה"ז תרבות רעה. שמא תראה
אחר כן ותצטרף לשלפניו ואין
טבילתה טבילה:

ומגען. לענין טומאה וטהרה:

ובעילתו. לענין קרבן:

תלויו. שאם תראה מגען מגע
זבה וחייבין בקרבן ואם לא
תראה מגען טהור ובעילתו
פטורה:

גמ'

ת"ר ושוין בטובלת לילה לזבה.
ואע"פ שחלוקין ב"ה ברואה יום
י"א וטבלה לערב שפטורין מן
הקרבן התם משום דיום י"א לא
בעי שימור הילכך לאו זבה הואי
אבל זבה קטנה של תוך י"א יום
בעיא שימור דאין טבילת לילה
עולה עד שתשמור יום המחרת
קצת ותטבול:

ושוין ברואה תוך י"א יום
וטבלה לערב ושמשה שחייבין
בקרבן. כאילו בועלה ביום והך
סיפא פירוש דרישא הוא:

אם שיהיה לו לטומאה. שאתם
מודים שמשמאה בועלה משכב
ומושב ליל מוצאי י"א:

בתוך י"א מצטרף עמו לזיבה.
הילכך צריכה לשמור יום
המחרת כנגד יום הראייה:

להחמיר. מדרבנן:

להקל. להביא חולין בעזרה:

נושכים. מוקשין:

30. עב, א-ב

רָס"י

אמר רב הונא משכבות ומושבות שבשני. לראייתה הרואה תוך י"א וטבלה יום שלאחריו לבייש דמחמירי ומטמאין משכב ומושב מדרבנן לאחר טבילה ואפילו לא ראתה מאי טעמא דכיון דכי חזיא מטמאה למפרע מדאורייתא שהרי מצטרף לזיבה כי לא חזיא נמי גזרינן מדרבנן אטו ראתה:

תנינא טבלה יום שלאחריו. יום י"ב שאינו מצטרף ואחר כן ראתה וקס"ד האי ראתה דלאחריו כאילו לא ראתה תוך י"א דמיא דהא עכשיו היא מטמאה מתחילת נדה ואינה פוסלת טבילה של שחרית והך טומאה מדרבנן היא דגזרינן י"ב אטו י"א ה"י גזרינן לא ראתה אטו ראתה:

ראיית נדה היא. ואינה מצטרפת אלא מעכשיו מטמאה וטומאת מעת לעת הוא דאיכא עליה וטומאת מעת לעת אינה מטמאה את בועלה אלא משום דגזרינן יום שלאחר י"א אטו תוך י"א דאורייתא ה"י תוך י"א כי לא ראתה בשני אחר טבילתה גזרינן אטו ראתה:

א"ל אביי לרב יוסף רב כהנא. דאמר ראתה שאני הכי קא קשיא ליה אע"ג דהך טומאה מדרבנן ליכא למימר דכי היכי דגזרי ב"ש ראייה שניה דלאחר י"א אטו ראייה שניה תוך י"א ה"י נגזור לא ראתה אטו ראתה דראייה בראייה מיחלפא ראתה בלא ראתה לא מיחלפא:

ועוד תנן. דלא כרב הונא: הרואה ראייה אחת של זוב. באיש מיירי: כשומרת יום כנגד יום. בשני שלה שמגעה תלוי אחר טבילה אף זה מגוע תלוי אם טבל לאחר ראייה ונגע במעשר מגעו תלוי שמא יראה ראייה שניה ומצטרף לזיבה:

כבעל קרי. וטהור למעשר לאחר טבילה מיד קתני מיהא לבייש שומרת יום וזב בראייה ראשונה שוין: ותניא. בזב בראייה ראשונה: המסיט את הראייה. טהור שהסיט את הטפה ראשונה:

ב"ש אומרים תולין. אם יחזור הזב ויראה היום שנים נמצא זב גמור למפרע וזב מטמא במשא: וב'ה מטהרין. כמסיט את הקרי דלא מטמא במשא: משכבות ומושבות כו'. אלמא מדמקשי ב"ש ראייה ראשונה לשומרת יום וקתני משכב ומושב של בין ראייה ראשונה לשניה תולין אלמא משכב ומושב דשומרת יום בשני שלה תולין ואם לא תראה טהורה ודוקא בשני אבל בראשון לא סלקא לה טבילה עד שתשמור קצת שני וכל זמן שלא טבלה זבה היא:

אלא אימא כבועל שומרת יום. דמודה רב הונא בבעילה בשני לאחר טבילתה שהיא תולה כל זמן שלא ראתה ואין טומאתה עליו אפילו מדרבנן:

מאי שנא איהו. בועל: דלא מטמא משכב ומושב. דיליה ומאי שנא איהי דמטמאה: איהו דלא שכיח ביה דמים לא גזרו ביה רבנן. לטמא משכב ומושב כל זמן שלא ראתה לאחר תשמיש:

אמר רב הונא: משכבה ומושבה שבשני: בית שמאי מטמאין, אף על פי שטבלה, אף על פי שלא ראתה.

מאי טעמא? פיון דאילו חזיא - מטמאה, השתא נמי מטמא.

אמר רב יוסף: מאי קא משמע לן? תנינא!

"טבלה יום שלאחריו ושמשך את ביתה, ואחר כך ראתה: בית שמאי אומרים: מטמאה משכבות ומושבות, ופסורה מן הקרבן!"

אמר רב כהנא: ראתה שאני.

אמר רב יוסף: וכי ראתה מאי הוי? ראייה דנדה היא!

אמר ליה אביי לרב יוסף: רב כהנא הכי קא קשיא ליה: בשלמא היכא דראתה, גזרינן ראייה דנדה אטו ראייה דזבה, אלא היכא דלא ראתה - מאי נגזר בה?

ועוד, תנן: "הרואה ראייה אחת של זוב: בית שמאי אומרים: כשומרת יום כנגד יום. ובית הלל אומרים: כבעל קרי",

עב,ב

ותניא: "המסיט את הראייה: בית שמאי אומרים: תולין. ובית הלל מטהרין. משכבות ומושבות שבין ראייה ראשונה לראייה שנייה: בית שמאי תולין, ובית הלל מטהרין".

וקתני רישא: "הרואה ראייה אחת של זוב: בית שמאי אומרים: כשומרת יום כנגד יום". אלמא: שומרת יום כנגד יום לבית שמאי תולין!

לא תימא: שומרת יום כנגד יום, אלא אימא: כבועל שומרת יום כנגד יום.

מאי שנא איהו דלא מטמא משכב ומושב, ומאי שנא איהי דמטמא ליה?

איהו דלא שכיחי ביה דמים - לא גזור ביה רבנן. איהי דשכיחי בה דמים - גזור בה רבנן.

כ"י

ומאי שנא משכב ומושב דמטמא ליה, ומאי שנא בועל דלא מטמא ליה?

ומאי שנא משכב ומושב. כיון דאמרת איהי דשכיחי בה דמים גזרו בה רבנן מאי שנא בועל דלא גזרו ביה רבנן שתטמאנו: **דברי הכל.** ואפילו ב"ש וקתני בשני שבתוך י"א מגעה תלוי וקשיא לרב הונא:

משכב ומושב דשכיח - מטמא ליה,
 בועל דלא שכיח - לא מטמא.

תנן:

"טבילה יום שלאחריו, ושמישה - הרי זו תרבות רעה, מגעו, ובעילתו - תלויו".

מאי לאו דברי הכל היא.

לא! בית הלל היא,

דתניא:

**"אמר להם רבי יהודה לבית הלל:
 וכי לזו אתם קורין תרבות רעה?
 והלא לא נתכוונו זה אלא לבעול את הנדה!"**

"נדה" - סלקא דעתך?!

אלא, אימא: לבעול את הזבה.

"זבה" - סלקא דעתך?!

אלא אימא: לבעול שומרת יום כנגד יום.

31. עב, ב - עג, א

רפ"י

עשירי. אין לו צרוף לזיבה שאין מצטרף עמו אלא י"א דהוי להו תרי:
כתשיעי. דפשיטא לן ביה דבעי שימור אם ראתה בו דהא ראוי להביאה לידי זבה גמורה:
אף עשירי. אם התחילה לראות בו:
בעי שימור. י"א כנגדו אע"ג דאינה ראויה לבא לידי זבה גמורה:
כ"א. לבי"ה דאמרי לא בעי שימור:
בשמן בשמן. גבי רבוכה של תודה במנחות בפי' ב' מדות (דף פט.) דכתיב והקריב על זבח התודה וכתוב תלתא בשמן ותניא אילו נאמר בשמן הייתי אומר כל המנחות ללוג ת"ל בשמן בשמן דחלות ורקיקין הוי ריבוי אחר ריבוי למעט לחצי לוג:
איני שומע לך. ללמד דבר זה מן המקרא שהלכה למשה מסיני על פה הוא:
שבין נדה לנדה. בין סוף נדה לתחילת נדה משכלו ימי נדה אינה חוזרת להיות נדה לישב לראייה אחת ששה והוא עד שיכלו י"א יום:
מאי הלכה. דמשמע איום י"א קאמר רבי אלעזר בן עזריה דהוי הלכה למשה מסיני ובעי השי"ס מאי הלכותיו משאר הימים שלפניו:
הלכה י"א. בדבר אחד הוא חלוק משלפניו:
הלכות י"א. בשני דברים הוא חלוק:
שימור לאחרני. לעשירי:
לא איהו בעי שימור. מדאורייתא לשמור י"א כנגדו ולא לאחרני הוי שימור דעשירי לא בעי שימור מדאורייתא הואיל ולא תבא בהן לידי זיבה ומדברנן מיהא אפילו רואה יום י"א אסורה לשמש ביום שלאחריו כדקתני מתני' ה"ז גרגרן ואמרינן בפרק בא סימן (לעיל דף נד.) גרגרן דתנן אסור:
יכול הרואה ג' ימים בתחלת נדה רצופים תהא זבה. לספירת ז' נקיים ולקרובן דכתיב (ויקרא טו) ימים רבים וקמצריך לה ספירה וקרובן:
מה אני מקיים ואשה כי תהיה זבה. האמור בפרשה ראשונה שלא הצריכה ספירת נקיים וקרובן:
ברואה יום אחד. אבל ראתה ג' תהא זבה:

איתמר:
עשירי:
רבי יוחנן אמר:
עשירי כתשיעי,
 מה תשיעי - בעי שימור,
 אף עשירי - בעי שימור.
ריש לקיש אמר:
עשירי כאחד עשר,
 מה אחד עשר - לא בעי שימור,
 אף עשירי - לא בעי שימור.
איכא דמתני לה אהא:

"אמר לו רבי אלעזר בן עזריה לרבי עקיבא:
אפילו אתה מרבה "בשמן" "בשמן" (ויקרא ז, יב) כל היום בולו - איני שומע לך,
אלא חצי לוג שמן לתודה,
ודביעית שמן לנזיר,³⁷⁷
ואחד עשר יום שבין נדה לנדה - הלכה למשה מסיני."

מאי "הלכה"?

רבי יוחנן אמר:
 הלכה - אחד עשר.

ריש לקיש אומר:
 הלכות אחד עשר.

רבי יוחנן אמר:
 הלכה אחד עשר - אחד עשר הוא דלא בעי שימור, הא לאחרני עביד שימור.

וריש לקיש אמר:
 "הלכות אחד עשר" - לא אחד עשר בעי שימור,
 ולא שימור לעשירי הוי.

הני הלכות נינהו?! הני קראי נינהו!
 דתניא:

"יכול הרואה שלשה ימים בתחילת נדה רצופים תהא זבה,
ומה אני מקיים: "אשה כי תהיה זבה דם יהיה זבה" (ויקרא טו, ט) ?
ברואה יום אחד (אבל הרואה שלשה ימים בתחילה תהיה זבה) !?
תלמוד לומר: "בלא עת נדתה" (ויקרא טו, כה) - סמוך לנדתה.
ואין לי אלא סמוך לנדתה,
מופלא לנדתה יום אחד מניין?
תלמוד לומר: "או כי תזוב" (ויקרא טו, כה).

עג,א

שְׁלֶשָׁה,
 אַרְבָּעָה,
 חֲמִשָּׁה,
 שֵׁשָׁה,

³⁷⁶ אם על תודה וקריבנו והקריב על זבה התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרבת חלת בלולת בשמן
³⁷⁷ שונצינו, וספרי הגהות רבים. מהדורת וילנא: וין
³⁷⁸ ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זבה במשדה שבעת ימים תהיה בנדתה וכל הנגע בה יטמא עד הערב
³⁷⁹ ואשה כי תזוב זבה דמה ימים רבים בלא עת נדתה או כי תזוב על נדתה כל ימי זוב טמאתה מימי נדתה תהיה טמאה הוא
³⁸⁰ גירסת וילנא: (על נדתה)

רפ"י

תלמוד לומר. בפרשה שניה:
בלא עת נדתה. אינו אומר לך אלא ברואה שלשה אחר ימי נדתה סמוך לנדתה שראתה יום ראשון אחר ז' ימי נדתה וראתה שמיני ותשיעי ועשירי:
או כי תזוב. לרבות רואה ט' וי' ואחד עשר:
מנין לרבות שנים שלשה כו'. שכולן יש להן דין אחד:
אמרת מה מצינו ברביעי. לימים שאחר הנדה:
שהוא ראוי. לספירת נקיים אם ראתה אבי"ג ופסקה:
וראוי לזיבה. לצרף עם בגי"ד אם לא ראתה בא' דהא אתרבי מופלג יום אחד מקרא דאז כי תזוב דהיינו בגי"ד אף אני מרבה כל אלו עד י' ויו"ד בכלל שהן ראויין לספירה אם ראתה שלשה ראשונים משכי ז' נקיים עד שיהו נמי נראין לזיבה באיזה מהם שתראה שלשה רצופין:
מנין לרבות י"א. שיצטרף עם הראשונים לזיבה לגי רצופין ואע"ג שאינו ראוי לספירת נקיים של זיבת ג' ראשונים:
ת"ל בלא עת נדתה. ואפילו מופלג לימים הרבה:
יכול. כיון דכתיב בלא עת נדתה שאני מרבה אף י"ב שאם ראתה י' י"א י"ב תהא זבה גמורה ולא תהא תחלת נדה בראיית י"ב אלא מצטרף לזיבה:
יום י"א. שהוא ראוי לספירת זיבה או כי תזוב דזיבה רביעי מתרבי מאו כי תזוב ולאותה זיבה משכי ימי ספירה עד י"א:
ואין לי. שתקרא זבה לטומאה אלא רואה שלשה רצופין:
ת"ל ימי. כל ימי זוב טומאתה כימי נדתה תהיה:
טמאה. מלמד שמטמאה את בועלה כנדה שמפורש בה אשר ישכב איש וגו':
היא שאינה מטמאה. בשלש ראיות ביום אחד טומאת זוב גמור לקרבן כאילו ראתה שלשה ימים אבל זב מטמא בין בגי ראיות ביום אחד בין בגי ימים רצופין בב"ק בפי' כיצד הרגל (דף כד.).
ואין לי. עושה משכב ומושב בימים שאחר הנדה אלא הרואה שלשה ימים שני ימים מנין:
ת"ל. כל המשכב אשר ישכב עליו כל ימי זובה כמשכב נדתה:
יהיה לה. הוסיף לה הויה של שמור:
הוא שאינו סופר אחד לאחד. זב בעל ראייה אחת כבעל קרי וטובל בו ביום סופר שבעה לשנים:
אלמא קראי נינהו. כל דין י"א שבין נדה לנדה מכאן למדנו שהן י"א יום והרואה בהם ג' הרי זו זבה והרואה בא' בב' סופרת יום כנגד יום ולסוף י"א מתחילין ימי נדה אם תראה אחד תשב ששה והוא שהרי לא רבינן לדין יום זובה אלא י"א ומכאן ואילך הרי היא בדין פרשה ראשונה דכתיב בה שבעת ימים תהיה בנדתה:
לרבי עקיבא קראי. דלא גמר הך הלכתא הלכה למשה מסיני דקאמר ר' אלעזר בן עזריה וכי היכי דיליף חצי לוג שמן לתודה מקראי הכי נמי יליף אחד עשר יום שבין נדה לנדה מקראי:

ושבעה,
שמונה,
תשעה,
עשרה - מנין?

אמרת: מה מצינו ברביעי, שראוי לספירה, וראוי לזיבה, אף אני אביא העשירי שראוי לספירה וראוי לזיבה.

ומנין לרבות אחד עשר?

תלמוד לומר: "בלא עת נדתה" (ויקרא טו, כה).

יכול שאני מרבה אף שנים עשר?

אמרת: לאו!

ומה ראית לרבות אחד עשר ולהוציא שנים עשר?

מרבה אני אחד עשר שראוי לספירת: "או כי תזוב" (ויקרא טו, כה),

ומוציא אני שנים עשר שאין ראוי לספירת: "או כי תזוב".

ואין לי אלא שלשה ימים,

שני ימים מנין?

תלמוד לומר: "ימי" (ויקרא טו, כה).

יום אחד מנין?

תלמוד לומר: "כל ימי" (ויקרא טו, כה).

"טמאה" (ויקרא טו, כה) - מלמד שמטמאה את בועלה בנדה.

"היא" - היא מטמאה את בועלה,

ואין הזב מטמא מה שהוא בועל.

והלא דין הוא: ומה היא שאינה מטמאה בראיות כבימים מטמאה את בועלה,

הוא שמטמא בראיות כבימים - אינו דין שמטמא מה שהוא בועל?!

תלמוד לומר: "היא" (ויקרא טו, כה) - היא מטמאה את בועלה,

ואין הזב מטמא מה שהוא בועל.

ומנין שהוא עושה משכב ומושב?

תלמוד לומר: "כמשכב נדתה"³⁸¹ (ויקרא טו, כו).

ואין לי אלא שלשה ימים,

שני ימים - מנין?

תלמוד לומר: "ימי" (ויקרא טו, כו).

יום אחד מנין?

תלמוד לומר: "כל ימי" (ויקרא טו, כו).

ומנין שסופרת אחד לאחד?

תלמוד לומר: "יהיה לה" (ויקרא טו, כו).

יכול תספור שבעה לשנים?

ודין הוא: ומה הוא שאין סופר אחד לאחד סופר שבעה לשנים,

היא שסופרת אחד לאחד - אינו דין שתספור שבעה לשנים?!

תלמוד לומר: "יהיה לה" (ויקרא טו, כו) - אינה סופרת אלא יומה".

אלמא: קראי נינהו!

לרבי עקיבא - קראי,

לרבי אלעזר בן עזריה - הלכתא.

³⁸¹ כל המשכב אשר תשכב עליו כל ימי זובה כמשכב נדתה יהיה לה וכל הכלי אשר תשכב עליו טמא יהיה ויהי כטומאת נדתה

32. עג, א

רש"י

ביממי. ראתה ביום תהיה זבה כדכתיב (ויקרא טו) ימים רבים אבל ראתה בלילות לא תהא זבה:
סמוך לנדתה. ליל שמיני שהרי ימי נדות כל שבעה עד הלילה כדכתיב שבעת ימים תהיה בנדתה:
הלכות. משנה וברייתא הלכה למשה מסיני:

אמר ליה רב שמעיה לרבי אבא:
 אימא: ביממא - תהוי זבה,
 בליילא - תהוי נדה!

אמר ליה:

עלך אמר קרא: **"על נדתה"**³⁸² (ויקרא טו, כה) - סמוך לנדתה.

"סמוך לנדתה" - אימת הוי?

בליילא,

וקא קרי לה "זבה".

תנא דבי אליהו:

"כל השונה הלכות בכל יום:

מובטח לו - שהוא בן העולם הבא,

שנאמר: "הלימות עולם לו"³⁸³ (חבוקק ג, ו) - אל תקרי הליכות אלא הלכות".

הדרן עלך תינוקת
 וסליקא לה מסכת נדה

³⁸² ואשה פי זוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה או כי תזוב על נדתה כל ימי זוב טמאתה מימי נדתה תהיה טמאה הוא
³⁸³ עמד וימדד ארץ ראח ויתר גוים ויתפצצו הררי עד שחו גבעות עולם הלימות עולם לו